

**PRODUKCJA I HANDEL
ZAGRANICZNY
PRODUKTAMI ROLNYMI
W 2009 R.**

**PRODUCTION AND FOREIGN
TRADE
OF AGRICULTURAL PRODUCTS
IN 2009**

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH SYMBOLS

Kreska (-) - zjawisko nie wystąpiło.

Dash (-) - magnitude zero

Zero (0) - zjawisko istniało w wartościach mniejszych od 0,5.

Zero (0) - magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit

Kropka (.) - zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.

Dot (.) - data not available or not reliable

Znak x - wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.

Sign x - not applicable

„w tym” - oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.

„of which” - indicates than not all elements of the sum are given.

WAŻNIEJSZE SKRÓTY MAJOR ABBREVIATIONS

tys. = tysiąc

thous. = thousand

mln = milion

mln = million

zł = złoty

zl = zloty

szt. = sztuka

pcs = piece

kg = kilogram

kg = kilogram

dt = decytona

dt = decition

t = tona

t = tonne

ha = hektar

ha = hectare

l = litr

l = litre

hl = hektolitr

hl = hectolitre

PKD = Polska Klasyfikacja Działalności

PKD = Polish Classification of Activity

CN = Scalona Nomenklatura

CN = Combined Nomenclature

PKWiU = Polska Klasyfikacja Wyrobów i Usług

PKWiU = Polish Classification of Products and Services

SITC = Międzynarodowa Standardowa
Klasyfikacja Handlu

*SITC = Standard International Trade
Classification*

EFTA = Europejskie Stowarzyszenie Wolnego
Handlu

EFTA = European Free Trade Association

Przy publikowaniu danych GUS - prosimy o podanie źródła
When publishing CSO data – please indicate the source

Opracowanie publikacji

GUS, Departament Rolnictwa

kierujący

Artur Łączyński -
dyrektor Departamentu Rolnictwa

opracowanie

Elżbieta Ziółkowska -
naczelnik wydziału
Analiz i Opracowań Rolniczych

wykresy

Magdalena Borejko

Projekt okładki

Zakład Wydawnictw Statystycznych

ISSN 1507-9449

Publikacja dostępna na <http://www.stat.gov.pl/>

PRZEDMOWA

Opracowanie “Produkcja i handel zagraniczny produktami rolnymi w 2009 r.” jest publikacją, w której syntetycznie ujęto informacje o produkcji, przetwórstwie i handlu zagranicznym produktami rolno-spożywczymi.

Publikacja składa się z 3 części: uwag metodycznych, uwag analitycznych ilustrowanych wykresami i części tabelarycznej. W uwagach metodycznych omówiono podstawowe definicje, pojęcia oraz grupowanie produktów i wyrobów. Ze względu na szeroki zakres prezentowanych danych ograniczono się do podstawowych pojęć. W uwagach analitycznych przedstawiono krótką analizę zmian zachodzących w poziomie produkcji, przetwórstwie i handlu zagranicznym w latach 2007 - 2009, z uwzględnieniem wybranych grup produktów rolnych. W części tabelarycznej zaprezentowano informacje w ujęciu wartościowym i ilościowym o produkcji rolniczej, produkcji wyrobów przemysłu spożywczego, podaży, spożyciu oraz imporcie i eksporcie produktów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego. Zaprezentowano również dane o imporcie i eksporcie tych produktów według grup krajów.

Publikacja została opracowana w Departamencie Rolnictwa przy wykorzystaniu materiałów uzyskanych z Departamentu Produkcji i Departamentu Handlu i Usług.

Dyrektor
Departamentu Rolnictwa

Artur Łączyński

Warszawa, listopad 2010 r.

PREFACE

“Production and foreign trade of agricultural products in 2009” is a publication in which synthetic information on production, manufacturing and foreign trade of agricultural products was included.

This publication consists of three parts: methodological notes, analytical notes illustrated with graphs and a tabular part. In the methodical notes the basic definitions, terms and groupings of products and goods were described. Due to the wide scope of the data presented the description was limited to the basic terms. In the analytical notes a short analysis of changes in production, manufacturing and foreign trade in the years 2007-2009 is presented, including selected groups of agricultural products. In the tabular part information was presented in terms of value and quantity, relating to agricultural output, food products, supply, consumption, imports and exports of products of plant and animal origin. The data on imports and exports were also presented according to groups of countries.

This publication has been worked out in the Agriculture Statistics Division by use information from the Production Statistics Division and from Trade and Services Division.

Director of the Agriculture Division

Artur Łączyński

Warsaw, November 2010

SPIS TREŚCI CONTENTS

	Tab.	Str.
Przedmowa..... <i>Preface</i>	x	3
Spis treści..... <i>Contents</i>	x	5
Uwagi metodyczne..... <i>Methodological notes</i>	x	7
Uwagi analityczne..... <i>Analytical notes</i>	x	18

CZEŚĆ TABELARYCZNA TABLE PART

Produkcja rolnicza (ceny bieżące) <i>Agricultural output (current prices)</i>	1	31
Globalna i towarowa produkcja roślinna (ceny bieżące)..... <i>Gross and market crop output (current prices)</i>	2	31
Przeciętne ceny ważniejszych produktów roślinnych..... <i>Average prices of major crops</i>	3	32
Zbiory głównych ziemiołódów <i>Crops production</i>	4	33
Skup ważniejszych produktów roślinnych..... <i>Procurement of major crops</i>	5	33
Przychód i rozchód zbóż podstawowych i ziemniaków <i>Resource and use of basic cereals and potatoes</i>	6	33
Przychód i rozchód warzyw i owoców <i>Resource and use of vegetables and fruit</i>	7	34
Wartość produkcji sprzedanej wyrobów przemysłu spożywczego (ceny bieżące) <i>Value of sold production of food industry products (current prices)</i>	8	34
Produkcja ważniejszych wyrobów przemysłu spożywczego (pochodzenia roślinnego) <i>Production of major food industry products (plant - origin)</i>	9	35
Podaż wybranych towarów konsumpcyjnych (pochodzenia roślinnego)..... <i>Supply of major consumer goods (plant - origin)</i>	10	35
Import i eksport produktów pochodzenia roślinnego według sekcji i działów nomenklatury CN <i>Import and export of plant-based products by sections and chapters of CN nomenclature</i>	11	36
Import i eksport ważniejszych towarów rolno-spożywczych (pochodzenia roślinnego) według nomenklatury CN <i>Import and export of major plant - origin agricultural products by CN nomenclature</i>	12	37
Spożycie niektórych artykułów konsumpcyjnych (pochodzenia roślinnego) na 1 mieszkańca <i>Consumption of selected consumer goods (plant - origin) per capita</i>	13	37

Globalna i towarowa produkcja zwierzęca (ceny bieżące).....	14	38
<i>Gross and market animal output (current prices)</i>		
Produkcja ważniejszych produktów (pochodzenia zwierzęcego).....	15	38
<i>Production of major products (animal - origin)</i>		
Przeciętne ceny ważniejszych produktów zwierzęcych.....	16	39
<i>Average prices of major animal products</i>		
Skup ważniejszych produktów zwierzęcych.....	17	40
<i>Procurement of major animal products</i>		
Produkcja, import, eksport i spożycie mięsa, tłuszczów i podrobów	18	40
<i>Production, import, export and consumption of meat, fats and pluck</i>		
Przychód i rozchód mleka.....	19	42
<i>Resource and use of milk</i>		
Wartość produkcji sprzedanej wyrobów przemysłu spożywczego (ceny bieżące)	20	42
<i>Value of sold production of food industry products (current prices)</i>		
Produkcja ważniejszych wyrobów przemysłu spożywczego (pochodzenia zwierzęcego)	21	43
<i>Production of major food industry products (animal - origin)</i>		
Podaż wybranych towarów konsumpcyjnych (pochodzenia zwierzęcego).....	22	44
<i>Supply of major consumer goods (animal - origin)</i>		
Import i eksport zwierząt żywych i produktów pochodzenia zwierzęcego według sekcji i działów nomenklatury CN	23	44
<i>Import and export of livestock and animal products by section and chapters of CN nomenclature</i>		
Import i eksport ważniejszych towarów rolno-spożywczych (pochodzenia zwierzęcego) według nomenklatury CN	24	45
<i>Import and export of selected animal – origin agricultural products according to CN nomenclature</i>		
Spożycie niektórych artykułów konsumpcyjnych (pochodzenia zwierzęcego) na 1 mieszkańca	25	45
<i>Consumption of selected consumer goods (animal - origin) per capita</i>		
Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące).....	26	46
<i>Retail sales (current prices)</i>		
Obroty handlu zagranicznego wyrobami przemysłu spożywczego i produktami rolnictwa (ceny bieżące).....	27	46
<i>Foreign trade turnover of agricultural and consumption products (current prices)</i>		
Import i eksport tłuszczów, olejów i przetworów spożywczych według sekcji i działów nomenklatury CN	28	47
<i>Import and export of fats, oils and prepared foodstuff products by section and chapters of CN nomenclature</i>		
Import i eksport żywności i zwierząt żywych według grup krajów według sekcji SITC (ceny bieżące).....	29	48
<i>Import and export of food and live animals by groups of countries and SITC sections (current prices)</i>		
Import i eksport napojów i tytoniu według grup krajów według sekcji SITC (ceny bieżące).....	30	49
<i>Import and export of beverages and tobacco by groups of countries and SITC sections (current prices)</i>		

UWAGI METODYCZNE

Zamieszczone w publikacji informacje dotyczące **działalności rolniczej** w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej prowadzonej przez podmioty gospodarcze niezależnie od sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności do której są zaliczane, opracowano **metodą rodzaju działalności**.

Produkcję rolniczą scharakteryzowano za pomocą podstawowych mierników, tj. globalnej produkcji rolniczej, w tym końcowej i towarowej.

Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- **produkcję roślinną**, tj. surowe (nie przetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku),
- **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego - stada podstawowego i obrotowego) do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego - stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

Od 2004 r. w produkcji rolniczej (globalnej, końcowej i towarowej) uwzględniono naliczone za dany rok płatności uzupełniające do powierzchni upraw m. in.: chmielu, tytoniu, zbóż, oleistych, strączkowych i roślin przeznaczonych na paszę.

Przy ustalaniu produkcji rolniczej przyjęto:

w cenach bieżących:

- dla skupu, spożycia naturalnego oraz przyrostu pogłowia zwierząt gospodarskich -
- ceny skupu płacone przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od producentów rolnych (bez podatku od towarów i usług),
- dla sprzedaży targowiskowej - ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach,

- dla zużycia produkcyjnego i zapasów produktów roślinnych - ceny skupu pomniejszone o 5%,

w cenach stałych:

- ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej - ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji - średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego, np. dla 2009 r. - z lat 2008 i 2009.

Wielkość **produkcji** zarówno **roślinnej** jak i **zwierzęcej** opracowano na podstawie sprawozdawczości, wyników badań reprezentacyjnych oraz szacunków.

Dane o produkcji **żywca rzeźnego** obejmują skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

Informacje o **skupie produktów rolnych** dotyczą ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów.

W publikacji prezentowane są dane o skupie:

- **zboż podstawowych** dotyczą dostaw pszenicy, żyta, jęczmienia i owsa (łącznie z mieszankami zbożowymi) oraz pszenżyta do punktów skupu, a także do mieszalni pasz, gorzelni,
- **ziemniaków** - dotyczą dostaw do punktów skupu, jak również dostaw do zakładów przetwórstwa przemysłowego (gorzelni, płatkarni, suszarni) i spożywczego,
- **żywca rzeźnego** (bydła, cieląt, trzody chlewnej, owiec, koni i drobiu) - dotyczą tylko zwierząt rzeźnych (łącznie z żywcem skupowanym na eksport), bez skupu zwierząt hodowlanych,
- **trzody chlewnej** - nie obejmują prosiąt i warchlaków,

Dane o ilości i wartości **produkcji wyrobów przemysłu spożywczego** zamieszczone w publikacji **opracowane zostały metodą wyrobów**.

Produkcja sprzedana dotyczy całokształtu działalności podmiotu gospodarczego, tj. zarówno działalności przemysłowej, jak i nieprzemysłowej. Produkcja sprzedana przemysłu obejmuje:

- wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych, jak i nieprzemysłowych;
- zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej;
- wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Wartość produkcji sprzedanej wykazana jest w cenach bazowych, tj. bez należnego podatku od towarów i usług (VAT) i podatku akcyzowego, a łącznie z wartością dotacji przedmiotowych do wyrobów i usług.

Ceny bieżące są to ceny faktycznie uzyskiwane przez przedsiębiorstwa w transakcjach sprzedaży z bezpośrednimi odbiorcami za wykonanie dostaw wyrobów, robót lub usług i uwidocznione w fakturach.

Dane o ilości produkcji obejmują produkcję wyrobów gotowych przeznaczonych na sprzedaż, jak również do dalszego przerobu wewnątrz przedsiębiorstwa, wytwarzanych z surowca własnego lub powierzonego. Dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Grupowania wyrobów dokonano według Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług (PKWiU), opracowanej na podstawie międzynarodowych klasyfikacji i nomenklatur, wprowadzonej rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 29 X 2008 r. (Dz. U. Nr. 207, poz. 1293).

Począwszy od 1 maja 2004 r. tj. od momentu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, funkcjonują systemy **statystyki obrotów handlu zagranicznego** oparte na źródłach informacji:

- deklaracji INTRASTAT w zakresie wymiany towarowej z państwami członkowskimi UE,

- zgłoszeniach celnych w zakresie obrotów realizowanych z krajami niebędącymi członkami UE,
- alternatywne źródła danych wykorzystywane od 1 stycznia 2006 r. do rejestracji obrotów tzw. „towarami specyficznymi”, tj. energią elektryczną, gazem ziemnym, produktami morskimi, militarnymi.

Dane otrzymane z tych źródeł tworzą jednolity zbiór statystyki handlu zagranicznego, która opiera się na metodologii Departamentu Statystyki Organizacji Narodów Zjednoczonych.

Statystyka handlu zagranicznego nie obejmuje swym zakresem:

- usług, z wyjątkiem towarów dostarczonych w celu uszlachetniania i po uszlachetnianiu,
- towarów będących przedmiotem tranzytu,
- towarów umieszczonych czasowo w składach celnych i wolnych obszarach celnych (WOC),
- towarów dopuszczonych czasowo do obrotu, poza obrotem uszlachetniającym,
- środków płatniczych i papierów wartościowych,
- towarów przeznaczonych dla placówek dyplomatycznych,
- złota monetarnego.

Wartość importu została wykazana na warunkach **cif** port polski lub **franco** granica polska, tzn. łącznie z kosztami transportu i ubezpieczenia do granicy polskiej. **Wartość eksportu** została podana na bazie **fob**, tj. na warunkach franco granica lub fob port kraju dostawcy.

Dane dotyczące obrotów według grup krajów oraz poszczególnych krajów wykazano:

- w imporcie - według kraju pochodzenia,
- w eksporcie - według kraju przeznaczenia.

Za **kraj pochodzenia** uważa się kraj, w którym towar został wytworzony, obrabiony lub przerobiony i w tym stanie nadszedł do polskiego obszaru celnego. Za **kraj przeznaczenia** przyjmuje się kraj konsumpcji, tj. kraj, w którym towar zostanie ostatecznie zużyty lub poddany obróbce lub przetworzeniu.

W publikacji zaprezentowano dane o obrotach handlu zagranicznego według następujących grup krajów:

- **Unia Europejska**, tj. Austria, Belgia, Cypr, Dania, Estonia, Finlandia, Francja wraz z Monako i departamentami zamorskimi (Reunion, Gwadelupa, Martyniką, Gujaną Francuską), Grecja, Hiszpania, Irlandia, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niderlandy, Niemcy, Portugalia, Republika Czeska, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Węgry, Wielka Brytania, Włochy oraz od 1 stycznia 2007 r. Bułgaria i Rumunia,
- **Europa Środkowo - Wschodnia**, tj. Albania, Białoruś, Chorwacja, Mołdowa, Rosja, Ukraina,
- **EFTA**, tj. Islandia, Liechtenstein, Norwegia wraz ze Svalbard i Jan Mayen, Szwajcaria.

Wartość importu i eksportu podano w złotych. Przeliczenie z walut obcych na złote dokonuje się według aktualnej tabeli kursowej Narodowego Banku Polskiego. W 2007 r. w eksporcie 278,53 zł za 100 dolarów USA, w imporcie 278,26 zł za 100 dolarów USA, natomiast kurs za 100 euro wyniósł w eksporcie 379,58 zł, a w imporcie 390,96 zł., a w 2008 r. w eksporcie 235,88 zł za 100 dolarów USA, w imporcie 236,14 zł za 100 dolarów USA, natomiast kurs za 100 euro wyniósł w eksporcie 348,74 zł, w imporcie 348,92 zł. W 2009 r. w eksporcie 309,75 zł za 100 dolarów USA, w imporcie 309,81 zł za 100 dolarów USA, natomiast kurs za 100 euro wyniósł w eksporcie 430,92 zł, a w imporcie 430,94 zł,

Dla potrzeb niniejszej publikacji, uwzględniając nomenklaturę CN, podzielono produkty w obrotach handlu zagranicznego na:

- towary rolno-spożywcze pochodzenia roślinnego,
- towary rolno-spożywcze pochodzenia zwierzęcego,
- tłuszcze, oleje i przetwory spożywcze, które są towarami zarówno pochodzenia roślinnego jak i zwierzęcego.

Szczegółowe wyjaśnienia metodyczne zawarte są w rocznikach branżowych – w Roczniku Statystycznym Przemysłu, Roczniku Statystycznym Handlu Zagranicznego i Roczniku Statystycznym Rolnictwa.

Uwaga!

- ◆ *Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą różnić się od podanych wielkości „ogółem”.*
- ◆ *Przy przeliczeniach na 1 mieszkańca w zakresie spożycia niektórych artykułów konsumpcyjnych (pochodzenia roślinnego i zwierzęcego) przyjęto następującą metodologię: produkcja powiększona o import, pomniejszona o eksport oraz o ubytki i straty produktów rolnych u producentów i w obrocie, z uwzględnieniem zmiany stanu zapasów, w magazynach handlowych (hurtu i detalu) i u producentów.*

Do przeliczeń przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 30 VI.

METHODOLOGICAL NOTES

*Information contained in this publication regards **agricultural activity in the area of crop and animal production** conducted by economic entities regardless of the branch of the NACE rev.1 in which they are included. The data were compiled by means of **the kind-of-activity method**.*

Agricultural production is characterized by basic indicators, i.e.: gross output (including final and market output).

Gross agricultural output includes:

- **crop output**, i.e., raw (not processed) products of plant origin (harvests for a given year);
- **animal output**, i.e., production of animals for slaughter, raw (not processed) products of animal origin as well as the increase in farm animal stocks (livestock — the basic and working herd), which include: cattle, pigs, sheep, horses and poultry.

Final agricultural output is the sum of the following values: market output, own consumption of agricultural products from own production, increases in inventories of products of plant and animal origin and the increase in farm animal stocks (livestock — the basic and working herd). Final output, as opposed to gross output, does not include those products from own output that were utilized for production purposes, e.g. feed, sown material, manure.

Agricultural market output is the sum of agricultural product sales at procurement centres and on market-places.

Since 2004 in agricultural output (gross, final and market output) was increased by subsidies to products. Subsidies included among others : hop, tobacco, cereals, oil plants, pulses and plants designated for feeds.

The following prices were assumed for calculating agricultural output:

in current prices:

- for procurement of agricultural products, own consumption and increases in farm animal stocks — procurement prices paid by economic entities purchasing agricultural products directly from agricultural producers, (excluding value added tax)
- for market sales — prices received by farmers at market-places,

- *for production consumption and stocks of products of plant origin — purchase prices less 5%;*

in constant prices:

- *current prices for the year preceding the surveyed year (for market sales - prices received by farmers at market-places, for other elements of production — average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruit, for which the average prices for two consecutive years, i.e., the year preceding the surveyed year and the survey year, e.g. for 2009 - the prices from 2008 and 2009 are assumed.*

*Data regarding **crop** and **animal output** were compiled on the basis of reporting, sample surveys results and estimates.*

*Data on production of **animals for slaughter** concern the purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.*

*Information on **procurement of agricultural products** concerns quantity and the value of agricultural products purchased by economic entities directly from producers.*

In this publication data about procurement are presented:

- ***basic cereals**, concern delivery of wheat, rye, barley and oats (including cereal mixed) as well as triticale to procurement centres, as well as to mixing feed companies and alcohol distillery,*
- ***potatoes**, concern delivery to procurement centres, also delivery to alcohol distillery, companies producing potato flakes and drying houses as well as supplies to food processing plants,*
- ***animals for slaughter** (cattle, pigs, sheep, horses and poultry) concern only animals for slaughter (including animals purchased for exports purposes), excluding animals for breeding,*
- ***pigs**, excluding piglets and young pigs,*

*In this publication data were included regarding quantity and **value of manufacture of food products**, compiled using the grouping of products.*

Sold production concerns the total activity of an economic entity, i.e., both industrial and non-industrial production. Sold production of industry includes:

- the value of finished products sold (regardless of whether or not payments due were received for them), semi-finished products and parts of own production;
- the value of paid work and services rendered, i.e., both industrial and non-industrial;
- lump sum agent fees in the case of concluding an agreement on commission terms or full agent fees in the case of concluding an agency agreement;
- The value of products in the form of settlements in kind;
- Products designated for increasing the value of own fixed assets.

The value of sold production is reported at the base prices, i.e. excluding goods and services tax (VAT) and excise tax, including the value of donations in objects for the purpose of goods and services.

Current prices are prices actually received by enterprises during sale transactions with direct receivers, for completion of delivery of products, works or services, and included in invoices.

Data on quantity of production include production of finished goods for sale, as well as for further processing within the enterprise, produced from supplied or one's own raw material. They regard economic entities in which the number of employees exceeded nine persons.

The grouping of products is presented on the basis of the Polish Classification of Products and Services (PKWiU) compiled on the basis of the following international classification and nomenclature, introduced by a decree of the Council of Ministers, dated 29 X 2008 (Journal of Laws No. 207, item 1293).

Since 1 May 2004 (since the day of Polish accession to EU), **Polish foreign trade statistics** is based on systems:

- INTRASTAT declaration in scope of trade turnover with EU member countries,
- Customs declarations in scope of Polish trade turnover with EU non-member countries,
- alternative data sources which register since 1 January 2006 the specific goods and movements: electricity and gas, sea products, military goods.

Data received from these sources create unified set of foreign trade statistics which is based on UN Statistics Division methodology.

Following transactions are not included in foreign trade statistics:

- *trade with services, excluding inward and outward processing,*
- *commodities in transit,*
- *commodities placed temporarily in customs warehouses and in duty free zone,*
- *commodities admitted to temporary (excluding inward and outward processing),*
- *means of payment and securities,*
- *commodities for diplomatic institutions,*
- *monetary gold.*

*The value of imports is shown in terms of **cif** Polish port or **franco** Polish border, including transport and insurance costs to the Polish border. The value of exports is shown on the **job** basis, that is in terms of franco border or **job** port of the country of delivery.*

Data regarding turnover according to groups of countries were presented:

- *in imports – according to the country of origin,*
- *in exports – according to the country of destination.*

Country of origin is the country where the commodity was produced or processed and in this form entered the Polish customs zone. Country of destination is the country of consumption that is the country where the commodity will be finally used or processed.

In this publication data on foreign trade turnover is presented according to the following groups of countries:

- *European Union: Austria, Belgium, Cyprus, Denmark, Estonia, Finland, France including Monaco and the French overseas departments (French Guiana, Guadeloupe, Martinique and Reunion), Greece, Spain, Ireland, Lithuania, Luxembourg, Latvia, Malta, Netherlands, Germany, Portugal, Czech Republic, Slovakia, Slovenia, Sweden, Hungary, Great Britain, Italy, as well as since 1 January 2007 – Bulgaria and Romania,*
- *Central and Eastern European countries: Albania, Belarus, Croatia, Moldova, Russian Federation, Ukraine ,*
- *EFTA: Iceland, Liechtenstein, Norway including Svalbard Archipelago and Jan Mayen Island and Switzerland.*

The value of import and exports were given in PLN Conversions of foreign currencies into PLN are made on the basis of the average exchange rates published by the National Bank of Poland (NBP). In 2007 the average exchange rate achieved the level of: in export 278,53 PLN for 100 USD, in import 278,26 PLN for 100 USD, whereas average exchange rate for 100 euro amounted in export to 379,58 PLN and in import 390,96 PLN; in 2008 in export 235,88 PLN for 100 USD, in import 236,14 PLN for 100 USD, whereas average exchange rate for 100 euro amounted in export to 348,74 PLN and in import 348,92 PLN. In 2009 in export 309,75 PLN for 100 USD, in import 309,81 PLN for 100 USD, whereas average exchange rate of 100 euro achieved the level of: 430,92 PLN in export and 430,94 PLN for 100 euro in import.

For the needs of this publication and taking into account the Combined Nomenclature (CN) the products in foreign trade turnover were divided into:

- *agricultural products of plant origin,*
- *agricultural products of animal origin,*
- *fats, oils and prepared foodstuffs, being both goods of plant origin as well as of animal origin.*

Detailed methodological explanations are included in the Statistical Yearbook of Industry, the Yearbook of Foreign Trade Statistics and the Statistical Yearbook of Agriculture.

Attention!

- ◆ *Due to the electronic method of data processing, in some cases component totals can differ from the amount given in the item total.*
- ◆ *In calculations per capita as regards consumption of some foodstuffs (or plant and animal origin) the following methodology has been used: production increased by imports, decreased by exports as well as by wastes and losses of agricultural products of producers and in turnover and including changes in inventories, in trade warehouses (wholesale and retail) and at producers.*

The total number of population as of 30 VI was used in calculations.

UWAGI ANALITYCZNE

W 2009 r. negatywne skutki wywołane globalnym załamaniem gospodarki kształtowały sytuację makroekonomiczną w Polsce. Światowy kryzys gospodarczy wpływał na poziom krajowych obrotów handlowych z zagranicą. Dynamikę polskiego eksportu ograniczał niski popyt zewnętrzny. Spadek zapotrzebowania na kosztowne towary zagraniczne zmniejszał natomiast skalę importu.

W rolnictwie, podobnie jak w dwóch latach poprzednich, notowany był wzrost wolumenu produkcji (w cenach stałych). W stosunku do 2008 r. globalna produkcja rolnicza zwiększyła się o 2,2% w wyniku wzrostu produkcji roślinnej – o 2,6% oraz zwierzęcej – o 1,7%. Produkcja roślinna wzrosła w wyniku zwiększenia zbiorów większości głównych ziemiopłodów. Na wielkość zbiorów wpłynęły przede wszystkim korzystne warunki agrometeorologiczne w trakcie wegetacji, jak również wzrost powierzchni określonych upraw. Wzrost produkcji zwierzęcej spowodowany był głównie dalszym rozwojem produkcji drobiarskiej oraz w mniejszym stopniu wzrostem produkcji żywca wołowego oraz jaj kurzych.

W 2009 r. ważniejsze kategorie produkcji rolniczej w cenach bieżących na tle dwóch poprzednich lat kształtowały się następująco:

globalna produkcja rolnicza wyniosła 79706,6 mln zł i była niższa o 4,1% niż w 2008 r. (83126,5 mln zł) i o 2,2% niż w 2007 r. (81531,0 mln zł),

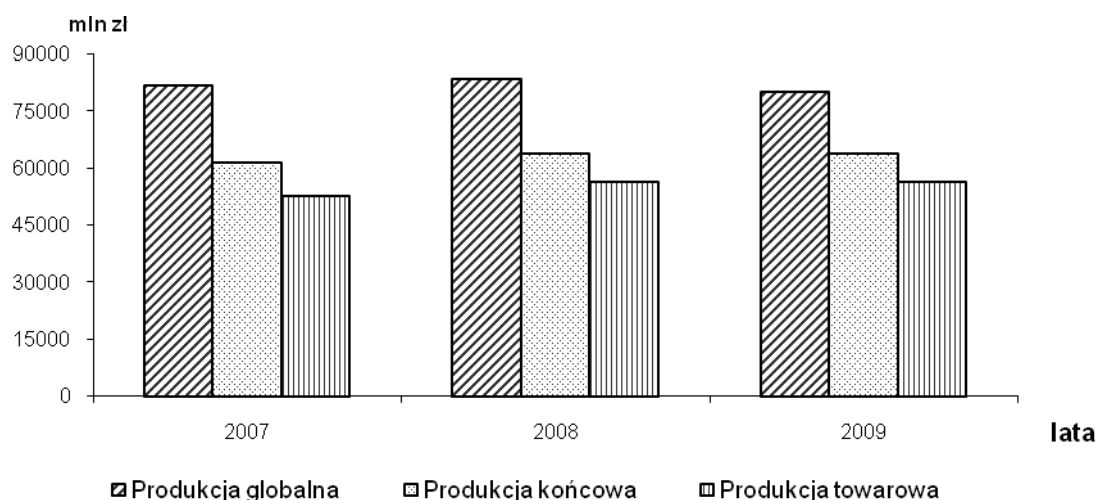
końcowa produkcja rolnicza wyniosła 63526,0 mln zł i kształtowała się na poziomie zbliżonym w stosunku do roku poprzedniego (63523,9 mln zł) i była o 3,6% większa niż w 2007 r. (61307,5 mln zł),

towarowa produkcja rolnicza wyniosła 56177,6 mln zł i była zbliżona do notowanej przed rokiem (56265,0 mln zł, tj. o 0,2% mniejsza) i o 7,0% większa niż w 2007 r. (52520,5 mln zł).

W 2009 r. udział produkcji towarowej w produkcji globalnej zwiększył się w stosunku do roku poprzedniego (o 2,8 pkt. proc.) do 70,5% i był wyraźnie wyższy (o 6,1 pkt. proc.) od ponad 64% udziału notowanego w 2007 r. W omawianych latach widoczny jest systematyczny wzrost udziału towarowej produkcji w globalnej produkcji rolniczej. Wpływa na to szereg czynników, między innymi zmiany w strukturze produkcji, zmiany cen produktów rolnych oraz kształtowanie popytu na te produkty zarówno na rynku krajowym jak i na rynkach światowych.

Wartość produkcji globalnej, końcowej i towarowej w latach 2007-2009 prezentuje poniższy wykres.

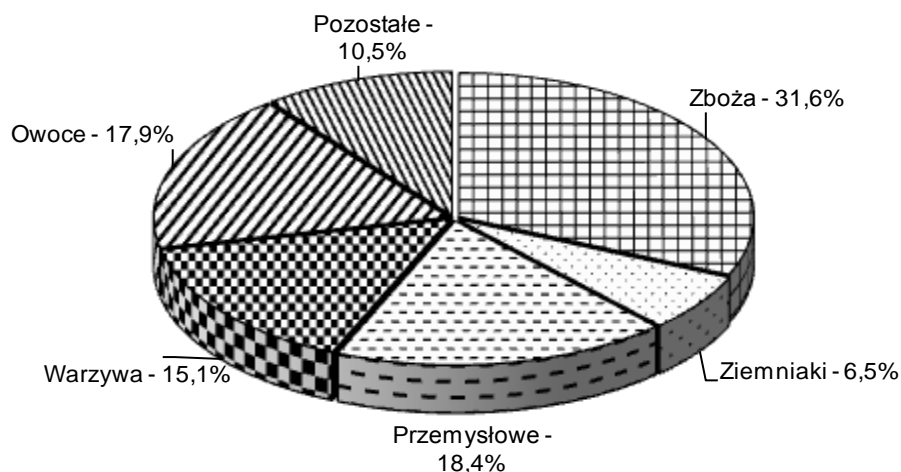
Wyk. 1. **PRODUKCJA ROLNICZA (ceny bieżące)**

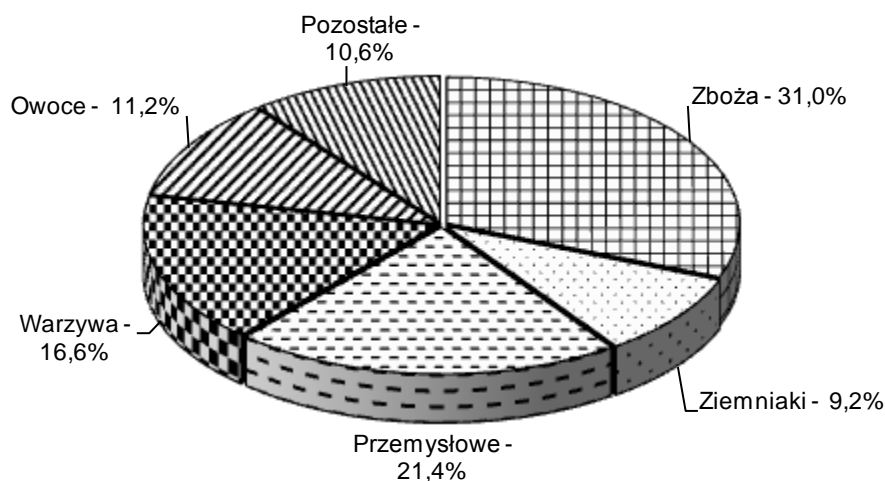
W 2009 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano zmniejszenie **wartości globalnej produkcji roślinnej** w cenach bieżących. Na spadek wartości tej produkcji wpłynęła przede wszystkim, po znacznym spadku cen zbóż w roku poprzednim, dalsza redukcja cen ziarna. Wysoka krajowa podaż niektórych produktów rolnych przyczyniła się również do spadku ich cen. W rezultacie przy wzroście wolumenu produkcji podstawowych ziemniaków **wartość sprzedanych produktów roślinnych do skupu i na targowiskach** w cenach bieżących obniżyła się w stosunku do roku poprzedniego o 4,1%. W związku z tym zmniejszyła się również wartość towarowej produkcji roślinnej przeliczona na 1 ha użytków rolnych - z 1577 zł w 2008 r. do 1515 zł w 2009 r.

W 2008 i 2009 r., wysokie zbiory zbóż w Unii Europejskiej i na świecie wpływały na utrzymywanie się spadkowych tendencji cen ziarna. Przy wzroście produkcji i spadku cen, towarowa produkcja zbóż (w cenach bieżących) zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 6,1%. W 2009 r. (w porównaniu do 2008 r.) w strukturze towarowej produkcji roślinnej zmniejszył się również udział towarowej produkcji zbóż – o 0,6 pkt. proc. Przy spadku zbiorów owoców wynoszącym 5,1% (w stosunku do bardzo wysokich zbiorów w roku poprzednim) wyraźnie zmniejszył się także ich udział – (o 6,7 pkt. proc.) w towarowej produkcji roślinnej wynikający przede wszystkim z ok. 40%-owego ograniczenia ich sprzedaży. W porównaniu z rokiem poprzednim w towarowej produkcji roślinnej zwiększył się natomiast udział upraw przemysłowych (o 3,0 pkt. proc.), w tym buraków cukrowych (o 28,0%), ziemniaków (o 2,7 pkt. proc.) i warzyw (o 1,5 pkt. proc.). Zmiany w strukturze towarowej produkcji roślinnej w ostatnich dwóch latach przedstawia wykres 2 i 3.

Wyk. 2. STRUKTURA ROŚLINNEJ PRODUKCJI TOWAROWEJ W 2008 R. (ceny bieżące)

Wyk. 3. STRUKTURA ROŚLINNEJ PRODUKCJI TOWAROWEJ W 2009 R. (ceny bieżące)

W 2009 r. zwiększył się udział skupu w globalnej produkcji rolniczej (w cenach bieżących) i wynosił 46,6% wobec 42,6% przed rokiem. Skup produktów roślinnych w globalnej produkcji roślinnej stanowił 28,0%, podczas gdy w 2008 r. – 22,9%. Odnotowano przy tym spadek udziału sprzedanych produktów rolnych w obrocie targowiskowym - z 19,4% w 2008 r. do 18,1% w 2009 r.

W latach 2007-2009 wystąpiły następujące zmiany udziału skupu w zbiorach podstawowych produktów roślinnych:

- pszenicy - 47,5% w 2007 r. wobec 41,8% w 2008 r. i 57,3% w 2009 r.,
- warzyw - 22,3% w 2007 r. i 23,8% w latach 2008 i 2009 r.,
- owoców - 54,5% w 2007 r., 35,8% w 2008 r. i 60,0% w 2009 r.,
- ziemniaków odpowiednio - 9,5%, 11,4% i 11,5%.

W bilansach podstawowych grup produktów roślinnych, tj. zbóż, ziemniaków, warzyw i owoców udział importu i eksportu jest zróżnicowany. W latach 2007-2009 dla poszczególnych upraw zmiany udziału importu i eksportu odpowiednio w przychodach i rozchodach zawierały się w granicach ok. 5 pkt. proc. Jedynie w przypadku owoców zmiany udziału importu w przychodach przekroczyły 20 pkt. proc. Było to spowodowane przede wszystkim różnicą w wielkości krajowych zbiorów owoców w omawianych latach.

W sezonie 2008/2009, w porównaniu z okresem poprzednim, wystąpił wzrost wolumenu eksportu zbóż, ziemniaków i owoców oraz importu ziemniaków i warzyw.

Udział wolumenu importu zbóż w przychodach ogółem w roku gospodarczym 2008/2009 stanowił 5,6%, w roku 2007/2008 - 5,8%, a w roku 2006/2007 - 9,7%. Natomiast udział eksportu w rozchodach ogółem wahał się od 7,9% w roku 2008/2009 do 3,3% w roku 2007/2008 i 3,5% w roku 2006/2007.

W bilansie ziemniaków udział importu w przychodach w roku gospodarczym 2008/2009 stanowił 2,2%, w 2007/2008 1,9%, a w 2006/2007 – 3,8%. Udział eksportu w rozchodach w roku 2008/2009 wynosił 4,1%, w 2007/2008 - 3,4% i w 2006/2007 - 4,2%.

W bilansie warzyw w roku 2008//2009 import warzyw stanowił 6,9% przychodów, a eksport 15,1% rozchodów. W sezonie 2007/2008 udział importu w przychodach stanowił 6,1%, a udział eksportu w rozchodach 16,3%. W 2006/2007 import warzyw stanowił 5,9% przychodów, a eksport 13,0% rozchodów.

W roku 2008/2009 udział importu owoców w przychodach, przy wysokim wzroście zbiorów w 2008 r. (w stosunku do roku poprzedniego), wynosił 22,1%, a udział eksportu w rozchodach 21,2%. W 2007/2008 roku udział importu tych produktów w przychodach stanowił 42,4%, a udział eksportu w rozchodach wyniósł 21,9%, podczas gdy w poprzednim sezonie wynosił odpowiednio 21,2% i 17,0%.

Spożycie podstawowych produktów w przeliczeniu na 1 mieszkańca kształtowało się następująco:

- zboża - w 2007 r. - 114 kg, w 2008 r. – 112 kg, w 2009 r. – 111 kg,
- ziemniaki - w 2007 r. - 121 kg, w 2008 r. – 118 kg, w 2009 r. – 116 kg,
- warzywa - w 2007 r. - 115 kg, w 2008 r. – 115 kg, w 2009 r. – 116 kg,
- owoce - w 2007 r. – 41,0 kg, w 2008 r. – 55,0 kg, w 2009 r. – 55,5 kg.

Poziom spożycia większości artykułów żywnościowych zależy przede wszystkim od wielkości dochodów gospodarstwa domowego i kształtowania się cen detalicznych tych artykułów. W 2009 r. utrzymała się tendencja spadkowa spożycia ziarna zbóż (w przeliczeniu na przetwory) oraz ziemniaków. Spożycie warzyw w prezentowanych ostatnich trzech latach

kształtowało się na zbliżonym poziomie. Na ograniczenie spożycia owoców w 2007 r. wpłynął przede wszystkim wyjątkowo niski poziom ich krajowej produkcji. W kolejnych latach, przy zbliżonych zbiorach, w spożyciu owoców nie odnotowano większych zmian.

W 2009 r. wartość produkcji sprzedanej przemysłu (w cenach bieżących) była o ponad 20% mniejsza niż przed rokiem. Udział wartości produkcji artykułów spożywczych i napojów w produkcji sprzedanej przemysłu zwiększył się w stosunku do roku poprzedniego o 4,4 pkt. proc i wynosił 20,2%. W stosunku do roku poprzedniego zmniejszyła się wartość produkcji sprzedanej większości wyrobów przemysłu spożywczego. W największym stopniu obniżyła się (w cenach bieżących) produkcja soków z owoców i warzyw - o ok. 27% oraz makaronów, pierogów, klusek i podobnych produktów mącznych – o ok. 19%. Spadek produkcji sprzedanej wynoszący powyżej 10% dotyczył olejów i tłuszczów zwierzęcych i roślinnych oraz produktów przemiału zbóż, skrobi i produktów skrobiowych. W 2009 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano natomiast wysoki wzrost wartości produkcji sprzedanej ziemniaków przetworzonych i zakonserwowanych – o 14,9% oraz wyrobów tytoniowych – o 13,8%. W przemysłowym przetwórstwie produktów rolnych, czynnikiem stymulującym wzrost produkcji, oprócz popytu krajowego są możliwości eksportowe określonych artykułów.

Tabl. 1. Obroty handlu zagranicznego ogółem w 2009 r.

Wyszczególnienie	Zł	EUR	2008 = 100	
	w mln		zł	EUR
Eksport	423242,0	98218,0	104,4	84,5
W tym UE.....	336885,0	78231,1	106,8	86,5
Import	463382,6	107528,9	93,2	75,5
W tym UE.....	286710,9	66531,3	93,2	75,5
Saldo	-40140,6	-9310,9	X	X
W tym UE.....	50174,1	11699,8	X	X

W 2009 r. globalny kryzys finansowy wpłynął na zmiany zachodzące w polskich obrotach handlowych. Eksport w cenach bieżących wynosił 423,2 mld zł, a import 463,4 mld zł. W porównaniu z rokiem poprzednim eksport wzrósł o 4,4%, natomiast import zmniejszył się o 6,8%. W wyniku tych zmian odnotowano wyraźną redukcję deficytu wymiany handlowej, który w poprzednich dwóch latach wykazywał dynamiczną tendencję wzrostową. Ujemne saldo kształtowało się na poziomie -40,1 mld zł, podczas gdy w 2008 r. wynosiło -91,6 mld zł, a w 2007 r. -70,3 mld zł. W 2009 r. eksport i import towarów

wyrażony w euro był mniejszy odpowiednio o 15,5% i o 24,5% niż w roku poprzednim. Wobec powyższego saldo obrotów, nadal ujemne zmniejszyło się z -26,2 mld EUR przed rokiem do -9,3 mld EUR.

W 2009 r. zahamowany został wzrost importu **wyrobów przemysłu spożywczego i produktów rolnictwa** w cenach bieżących, przy dalszym wzroście eksportu tych towarów. Spadek **ogólnej wartości importu** w cenach bieżących (463382,6 mln zł) wyniósł 6,8%. Przed rokiem notowany był wzrost importu (497028,3 mln zł), który w skali roku osiągnął 8,8%. W 2009 r. **ogólna wartość eksportu** tych wyrobów wyniosła 423242,0 mln zł i przekroczyła poziom ubiegłoroczny o 4,4%. W 2008 r. i w 2007 r. przy eksporcie wynoszącym odpowiednio 405383,1 mln zł i 386555,6 mln zł, dynamika jego wzrostu wynosiła stosownie 4,9% i 12,4%. W 2009 r. w wyniku zmian zaistniałych w relacjach eksport-import radykalnie zmniejszyło się ujemne **saldo obrotów** wyrobami przemysłu spożywczego i produktami rolnictwa. Deficyt wymiany towarowej tej grupy wyrobów wynosił 40140,6 mln zł wobec 70272,8 mln zł w 2007 r. i 91645,2 mln zł w 2008 r.

Tabl. 2. Obroty handlu zagranicznego wyrobami przemysłu spożywczego i produktami rolnictwa w cenach bieżących

Wyszczególnienie	2007	2008	2009
	w milionach złotych		
	Import		
Ogółem	456828,4	497028,3	463382,6
w tym:			
Przetwory spożywcze.....	12746,7	13936,4	16559,2
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego	6601,0	8827,0	11035,3
Produkty pochodzenia roślinnego	9797,7	11161,2	10738,9
Tłuszcze i oleje.....	1473,3	2005,2	1760,7
	Eksport		
Ogółem	386555,6	405383,1	423242,0
w tym:			
Przetwory spożywcze.....	16433,3	18023,7	22728,7
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego	13526,0	14239,9	15666,8
Produkty pochodzenia roślinnego	7383,1	7498,2	10116,0
Tłuszcze i oleje.....	935,4	1061,1	1105,1

W 2009 r., podobnie jak w latach poprzednich notowany był wzrost obrotów zagranicznych **przetworami spożywczymi**. W 2008 r. wystąpiło osłabienie tendencji wzrostowej zarówno eksportu jak importu przetworów spożywczych. Kolejny rok przyniósł dalsze i znaczne ożywienie wymiany handlowej tymi towarami. W 2009 r. wzrost **wartości importu i eksportu** przetworów spożywczych w skali roku wynosił odpowiednio 18,8% i 26,1% i był większy stosownie o 9,5 pkt. proc. i o 16,4 pkt. proc. niż w roku poprzednim. Wartość zakupionych przetworów spożywczych w cenach bieżących w 2009 r. wyniosła 16559,2 mln zł, w 2008 r. – 13936,4 mln zł, a w 2007 r. 12746,7 mln zł i w skali roku była wyższa odpowiednio o 18,8%, o 9,3% i o 18,4%. W 2009 r. w większym stopniu niż w roku poprzednim zwiększyła się również **wartość eksportu** przetworów spożywczych. W cenach bieżących wynosiła 22728,7 mln zł i była 26,1% większa niż w 2008 r., wobec danych dla 2007 r. odpowiednio – 18023,7 mln zł i wzrostu o 9,7%. W handlu zagranicznym wyrobami przemysłu spożywczego, podobnie jak w poprzednich latach, odnotowano dodatnie saldo obrotów – plus 6169,5 mln zł, przy czym w porównaniu do 2008 r. (plus 4087,3 mln zł) saldo obrotów było wyższe o 50,9%. W 2009 r. udział **wartości (w cenach bieżących) importowanych przetworów spożywczych** w ogólnej wartości importu wyrobów przemysłu spożywczego i produktów rolnictwa wyniósł 3,6% wobec 2,8% w roku poprzednim. Udział **wartości eksportowanych przetworów spożywczych** stanowił odpowiednio 5,4% i był o 1 pkt. proc. wyższy niż w dwóch poprzednich latach.

W 2009 r. w **obrotach zagranicznych produktami pochodzenia roślinnego wartość importu** w cenach bieżących wyniosła 10738,9 mln zł i była o 3,8% mniejsza niż przed rokiem. W 2008 r. wartość importu tych towarów wynosiła 11161,2 mln zł i była większa o 13,9% niż w 2007 r. (9797,7 mln zł).

W 2009 r. w strukturze importu nadal dominował import owoców i orzechów jadalnych, których wartość w cenach bieżących wyniosła 3480,0 mln zł, co stanowiło 32,4% ogólnej wartości importowanych produktów pochodzenia roślinnego. W 2008 r. wartość sprowadzonych do kraju owoców i orzechów jadalnych (3635,3 mln zł) kształtowała się na nieco wyższym poziomie, a jej udział w imporcie produktów pochodzenia roślinnego był zbliżony do notowanego w 2009 r. i wynosił 32,6%. Znaczącą pozycję w imporcie zajmowały również warzywa (1615,9 mln zł, tj. 15,0% w imporcie produktów roślinnych ogółem) oraz grupa produktów w skład której wchodzi nasiona i owoce oleiste, ziarna i owoce różne, rośliny przemysłowe i lecznicze oraz słoma (1181,0 mln zł, tj. 11,0% w imporcie produktów roślinnych ogółem). W 2009 r. wydatki na zakup drzew i innych roślin (926,5 mln zł) były

nieco wyższe od wydatków na zakup zbóż (905,9 mln zł) i w strukturze importu stanowiły 8,6% (zboża – 8,4%).

Wartość eksportu produktów pochodzenia roślinnego wzrastała z 7383,1 mln zł w 2007 r. do 7498,2 mln zł w 2008 r. i 10116,0 w 2009 r. Na wysoki wzrost wartości eksportu tych produktów w stosunku do roku poprzedniego (o 34,9% w cenach bieżących) wpłynęło zwiększenie wartości sprzedaży większości tych produktów. W 2009 r. wartość eksportu zbóż była ponad trzy-krotnie większa niż przed rokiem. Wysoką dynamikę wzrostu sprzedaży odnotowano również dla kawy, herbaty i przypraw (76,3%) oraz dla produktów przemysłu młynarskiego (50,7%).

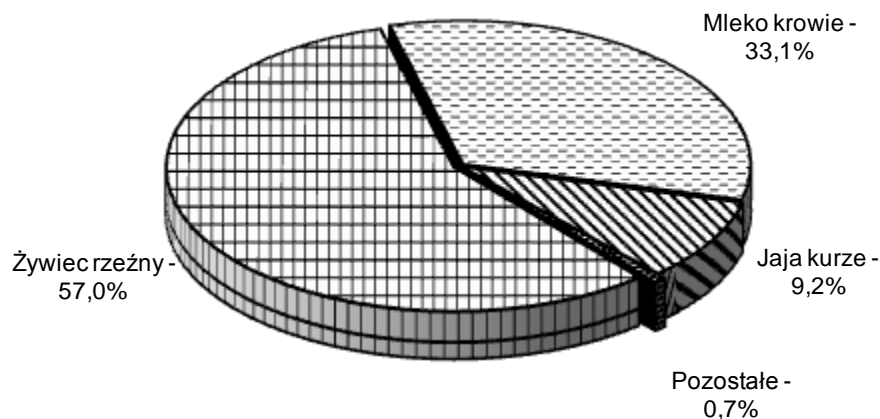
W strukturze eksportu w 2009 r. dominował eksport owoców i orzechów jadalnych (2888,2 mln zł), warzyw (2764,6 mln zł), oraz zbóż (1837,3 mln zł), których udział w wartości eksportowanych produktów pochodzenia roślinnego wynosił odpowiednio 28,6%, 27,3% i 18,2%.

W wyniku zmian zachodzących w relacjach eksport-import odnotowano poprawę w obrotach handlu zagranicznego produktami pochodzenia roślinnego. **Ujemne** saldo obrotów (minus 622,9 mln zł) zmniejszyło się znacznie w stosunku do 2008 r. (minus 3663,0 mln zł) i do 2007 r. (minus 2414,6 mln zł). W 2009 r. udział wartości importowanych produktów **pochodzenia roślinnego** w imporcie wyrobów przemysłu spożywczego i produktów rolnictwa (w cenach bieżących) wzrósł o 0,1 pkt. proc. w porównaniu z 2008 r. i wynosił 2,3%. Zwiększył się również - o 0,6 pkt. proc. - udział wartości eksportowanych produktów pochodzenia roślinnego i wynosił 2,4%.

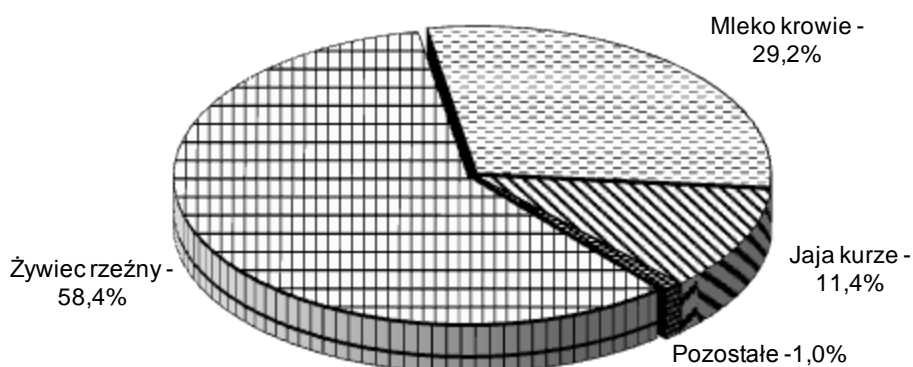
W 2009 r. **sytuacja w produkcji zwierzęcej**, przy zwiększonej podaży zbóż i spadku ich cen, kształtowała się pod wpływem zahamowania spadku pogłowia trzody chlewnej, rosnącego zainteresowania odchowem bydła oraz dalszego rozwoju produkcji drobiarskiej. **Globalna produkcja zwierzęca** w cenach bieżących - 38024,6 mln zł - była o 4,7% większa od notowanej przed rokiem. Wzrost produkcji wynikał przede wszystkim ze wzrostu produkcji żywca rzeźnego (o 6,4%). W porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano zwiększenie produkcji globalnej wszystkich podstawowych gatunków żywca, przy czym w największym stopniu wzrosła produkcja żywca wołowego łącznie cielęcym (o 12,6%) i drobiowego (o 11,7%). Krajowa produkcja żywca wieprzowego, w wyniku załamania w 2008 r., kształtowała się na niskim poziomie. Była jednak nieco wyższa (o 0,7%) niż przed rokiem. Wyraźnie zwiększyła się również produkcja jaj (o 28,3%). W 2009 r. w strukturze towarowej produkcji rolniczej udział towarowej produkcji zwierzęcej zwiększył się do 56,5%

wobec 54,7% w roku poprzednim. Zmiany zachodzące w strukturze towarowej produkcji zwierzęcej w ostatnich dwóch latach przedstawia wykres 4 i 5.

Wyk. 4. STRUKTURA ZWIERZĘCEJ PRODUKCJI TOWAROWEJ W 2008 R. (ceny bieżące)

Wyk. 5. STRUKTURA ZWIERZĘCEJ PRODUKCJI TOWAROWEJ W 2009 R. (ceny bieżące)

W 2009 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, udział sprzedaży żywca rzeźnego w towarowej produkcji zwierzęcej (w cenach bieżących), przy spadku udziału trzody chlewnej (o 1,1 pkt. proc.) i jednoczesnym wzroście udziału produkcji żywca wołowego i cielęcego (o 1,0 pkt. proc.) oraz drobiowego (o 1,5 pkt. proc.) wynosił 58,4%, podczas gdy w 2008 r. – 57,0%. W skali roku zwiększył się również udział produkcji jaj kurzych (o 3,3 pkt. proc.). W towarowej produkcji zwierzęcej odnotowano natomiast znaczny spadek udziału produkcji mleka (o 3,9 pkt. proc.).

W ostatnich latach udział skupu podstawowych produktów zwierzęcych w produkcji kształtował się następująco

- żywca rzeźnego - w 2007 r. - 80,8%, w 2008 r. – 80,4%, - w 2009 r. – 82,7%,
- mleka - w 2007 r. - 71,4%, w 2008 r. – 72,0% i w 2009 r. - 73,5%.

W 2009 r. w **bilansie mięsa, tłuszczów i podrobów** (w wadze schłodzonej) import mięsa surowego, podrobów i tłuszczów oraz przetworów na 1 mieszkańca wynosił 17,4 kg wobec 15,3 kg w 2008 r. i 10,0 kg w 2007 r. Rosnący import wynikał przede wszystkim z głębokiego spadku (w stosunku do 2007 r. – o 22,3%, a do 2008 r. – o 9,9%) produkcji mięsa wieprzowego. W przeliczeniu na 1 mieszkańca produkcja mięsa wieprzowego w 2009 r. wynosiła 36,2 kg, w 2008 r. wynosiła 40,2 kg, podczas gdy rok wcześniej 46,7 kg. W 2009 r. **eksport** mięsa surowego, podrobów i tłuszczów oraz przetworów w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosił 26,7 kg wobec 26,9 kg przed rokiem i 21,9 kg w 2007 r. W 2009 r. wskutek wzrostu importu mięsa surowego, podrobów i tłuszczów oraz przetworów przewaga eksportu nad importem zmniejszyła się w stosunku do lat poprzednich i wynosiła 356 tys. t wobec 440 tys. t przed rokiem i 455 tys. ton w 2007 r.

W **obrotach mlekiem i jego przetworami** (w ekwiwalencie surowca) w 2009 r. **udział importu** w przychodach zwiększył się do 6,1% wobec 5,0% w roku poprzednim i 4,8% w 2007 r. **Udział eksportu** surowca w rozchodach wyniósł w 2009 r. 21,1% i był większy o 2,3 pkt. proc. mniejszy niż przed rokiem i o 0,5 pkt. proc. niż w 2007 r. W stosunku do roku poprzedniego, przy zbliżonej produkcji mleka, wyraźnie zmniejszyła się przewaga eksportu nad importem surowca i wynosiła 1940 mln l (w 2008 r. - 2355 mln l), była przy tym tylko nieco mniejsza niż w 2007 r. (1958 mln litrów). Przy rosnącym stopniowo imporcie, w bilansie mleka występują istotne zmiany eksportu surowca zależne w dużym stopniu od koniunktury na światowych rynkach mleka.

W rozliczeniu bilansowym **spożycie produktów pochodzenia zwierzęcego w przeliczeniu na 1 mieszkańca** w latach 2007 – 2009 kształtowało się następująco:

- mięso i podroby (łącznie z mięsem i podrobami przeznaczonymi na przetwory) w wadze schłodzonej – w 2007 r. - 77,6 kg, w 2008 r. – 75,3 kg, w 2009 r. – 75,0 kg,
- mleko krowie (łącznie z mlekiem przeznaczonym na przetwory, ale bez mleka przerobionego na masło) – w 2007 r. - 179 l, w 2008 r. – 182 l, w 2009 r. - 189 l,
- jaja kurze – w 2007 r. - 207 szt., w 2008 r. – 205 szt., w 2009 r. - 206 szt.,

W 2009 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, spożycie mleka krowiego w przeliczeniu na 1 mieszkańca zwiększyło się o 7 l. Konsumpcja jaj kurzych oraz mięsa i podrobów kształtowała się na poziomie zbliżonym do notowanej przed rokiem.

W **przemysłowym przetwórstwie produktów pochodzenia zwierzęcego** ważnym czynnikiem stymulującym poziom produkcji mięsa, przetworów mięsnych i serów, oprócz

zaspokojenia zapotrzebowania na rynku krajowym, podobnie jak w przypadku produktów roślinnych, były możliwości eksportowe tych produktów.

W 2009 r., w stosunku do roku poprzedniego, ponownie obniżył się wolumen produkcji niektórych ważniejszych wyrobów przemysłu spożywczego. Przede wszystkim zmniejszenie produkcji dotyczyło produktów uboju bydła i cieląt oraz trzody chlewnej, dla których spadek wynosił odpowiednio 3,7% i 10,8%, przy czym rok wcześniej był głębszy i wynosił odpowiednio 15,3% i 16,5%. Odnotowano również spadek produkcji wędlin (o 8,3%), śmietany normalizowanej (o 19,6%), mleka i śmietany w postaci stałej (o 10,8%) oraz masła (o 6,7%). Na zbliżonym poziomie kształtowała się produkcja mięsa drobiowego – była o 0,9% większa niż przed rokiem. Zwiększyła się natomiast produkcja tłuszczów zwierzęcych topionych jadalnych (o 15,9%), konserw mięsnych i podrobowych wołowych i cielęcych (o 19,8%) oraz mleka spożywczego (o 14,6%). W mniejszym stopniu wzrosła produkcja serów (podpuszczkowych dojrzewających - o 1,3% oraz świeżego niedojrzewającego i twarogu – o 3,5%).

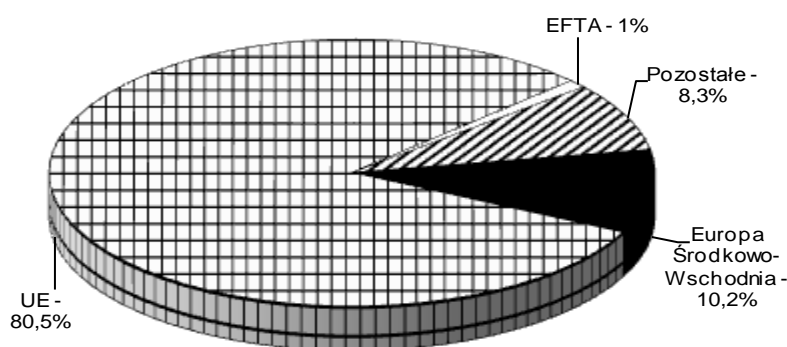
W obrotach zagranicznych **zwierzętami żywymi i produktami pochodzenia zwierzęcego** (według sekcji i działów nomenklatury CN) w 2009 r. (w cenach stałych), odnotowano wyraźny spadek dynamiki zarówno importu, jak i eksportu. W porównaniu z rokiem poprzednim utrzymał się wzrost importu tych produktów (o 10,1%). Niewielki spadek - o 0,9% - notowany był natomiast w ich eksporcie. W stosunku do roku poprzedniego zwiększył się import: zwierząt żywych o 24,9% (wobec 41,3% w 2008 r.), mięsa i podrobów jadalnych – o 15,7% (wobec 70,1% w 2008 r.) oraz grupy produktów w skład której wchodzi produkty mleczarskie, jaja ptasie, miód naturalny i jadalne produkty pochodzenia zwierzęcego – o 8,8% (wobec 2,9% w 2008 r.). W skali roku odnotowano również wzrost importu ryb i innych bezkręgowców wodnych – o 2,2%, przy czym w 2008 r. wzrost ten wynosił 15,5%. W 2009 r. na zmniejszenie eksportu zwierząt żywych i produktów pochodzenia zwierzęcego wpłynął m. in. spadek wywozu produktów mleczarskich, jaj ptasich, miodu naturalnego i jadalnych produktów pochodzenia zwierzęcego (o 5,5%) oraz ryb i innych bezkręgowców wodnych (o 0,5%). Wyraźnie zwiększył się eksport zwierząt żywych (o 17,0%) oraz w niewielkim stopniu mięsa i podrobów jadalnych (o 1,1%).

Zmiany zachodzące w latach 2007-2009 w **handlu zagranicznym żywnością i zwierzętami żywymi** wpływały korzystnie na kształtowanie się bilansu wymiany handlowej tymi towarami. Saldo obrotów w cenach bieżących było w tych latach dodatnie, przy czym w 2007 r. wyniosło 8321,1 mln zł, w 2008 r. 6310,7 mln zł, a w 2009 r. 8642,7 mln zł.

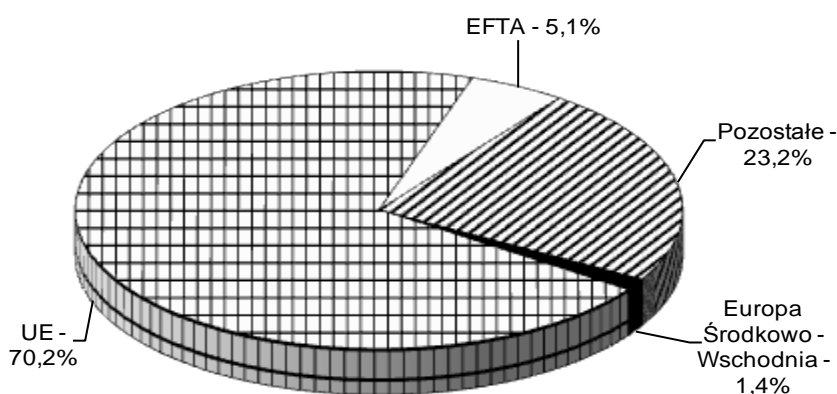
Najważniejszym partnerem Polski w wymianie handlowej żywności i zwierząt żywych są państwa Unii Europejskiej. W 2009 r. w obrotach handlowych (w cenach bieżących) z UE,

przy wyższej dynamice wzrostu eksportu niż importu, poprawił się bilans wymiany towarowej żywności i zwierząt żywych. W obrotach handlu zagranicznego z grupą państw UE dodatnie saldo obrotów było wyższe niż w 2008 r. i wynosiło 10239,2 mln zł wobec 8297,2 mln zł przed rokiem. Ważnym partnerem handlowym pod względem wielkości eksportu żywności i zwierząt żywych są państwa Europy Środkowo-Wschodniej oraz państwa wchodzące w skład grupy Pozostałe, które jednocześnie są drugim partnerem pod względem skali importu tych towarów. Podobnie jak przed rokiem, saldo obrotów żywności i zwierząt żywych z krajami EFTA i z Pozostałymi krajami było ujemne i wynosiło odpowiednio minus 1231,7 mln zł i minus 4037,5 mln zł wobec odpowiednio minus 798,4 mln zł i minus 4178,0 mln zł. Strukturę eksportu i importu żywności i zwierząt żywych według grup krajów w 2009 r. przedstawiono na wykresach 6 i 7.

Wyk.6. **STRUKTURA EKSPORTU ŻYWNOCI I ZWIERZĄT ŻYWYCH WEDŁUG GRUP KRAJÓW W 2009 R.**
(ceny bieżące)

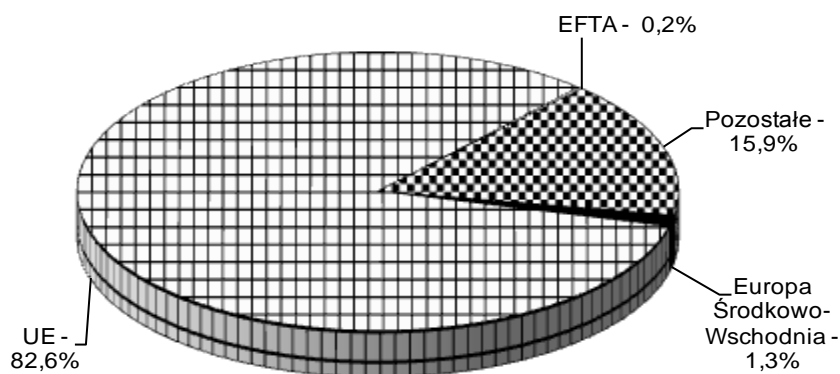
Wyk.7. **STRUKTURA IMPORTU ŻYWNOCI I ZWIERZĄT ŻYWYCH WEDŁUG GRUP KRAJÓW W 2009 R.**
(ceny bieżące)

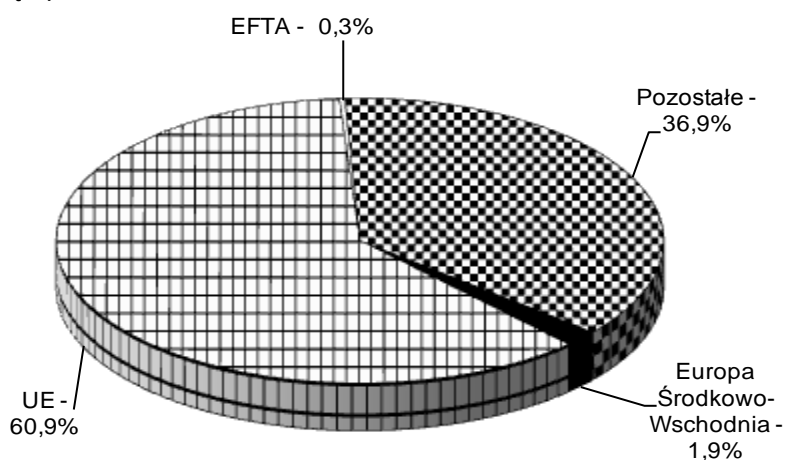
W handlu zagranicznym napojami i tytoniem saldo obrotów, podobnie jak w latach poprzednich, było dodatnie i wyniosło 3190,3 mln zł. W stosunku do roku poprzedniego (w 2008 r. - 1103,2 mln zł) bilans wymiany handlowej tymi artykułami poprawił się prawie dwukrotnie. Dodatkowo saldo obrotów odnotowano w wymianie z państwami Europy

Środkowo – Wschodniej – 24,8 mln zł (44,6 mln zł w 2008 r.), z państwami Unii Europejskiej - 3268,5 (1062,1 mln zł w 2008 r.) i z państwami EFTA – 2,8 mln zł (7,2 mln zł w 2008 r.) Minusowy wynik obrotów w handlu zagranicznym napojami i tytoniem utrzymał się z Pozostałymi krajami (w 2009 r. minus 105,9 mln zł), przy czym w porównaniu z rokiem poprzednim (minus 10,7 mln zł) wystąpiło wyraźne pogorszenie salda.

Wyk. 8. **STRUKTURA EKSPORTU NAPOJÓW I TYTONIU WEDŁUG GRUP KRAJÓW W 2009 R.**
(ceny bieżące)

Wyk. 9. **STRUKTURA IMPORTU NAPOJÓW I TYTONIU WEDŁUG GRUP KRAJÓW W 2009 R.**
(ceny bieżące)

Na wykresach 8 i 9 zaprezentowano strukturę polskiego eksportu i importu napojów i tytoniu według grup krajów w 2009 r. Największym dostawcą napojów i tytoniu były nadal kraje Unii Europejskiej – 60,9% udziału w imporcie ogółem (w 2008 r. – 69,4%). Państwa Unii Europejskiej były również pierwszym, pod względem udziałów, odbiorcą (82,6% eksportu ogółem, w 2008 r. – 77,3%) napojów i tytoniu. Drugim co do wielkości eksporterem napojów i tytoniu do Polski była grupa państw Pozostałych. Ich udział w naszym imporcie wzrósł z 20,0% w 2008 r. do 36,9%. Udział tych państw w eksporcie ogółem wyniósł w 2009 r. 15,9% (w 2008 r. – 20,0%). Mniejsze znaczenie w eksporcie i imporcie tej grupy produktów miały kraje Europy Środkowo – Wschodniej – w 2009 r. – 1,9% importu ogółem (w 2008 r. - 1,6%) i 1,3% eksportu ogółem (w 2008 r. – 2,3%).

CZĘŚĆ TABELARYCZNA

TABL. 1. PRODUKCJA ROLNICZA (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	2007	2008	2009
	w milionach złotych			na 1 ha użytków rolnych w zł		
PRODUKCJA GLOBALNA..	81531,0	83126,5	79706,6	5040	5146	4945
roślinna	45114,7	46811,2	41682,0	2789	2898	2586
zwierzęca	36416,3	36315,3	38024,6	2251	2248	2359
PRODUKCJA KOŃCOWA...	61307,5	63523,9	63526,0	3790	3933	3941
roślinna	26872,6	29122,0	27125,5	1661	1803	1683
zwierzęca	34434,9	34401,9	36400,5	2129	2130	2258
PRODUKCJA TOWAROWA	52520,5	56265,0	56177,6	3247	3483	3485
roślinna	22739,0	25476,6	24421,0	1406	1577	1515
zwierzęca	29781,5	30788,4	31756,6	1841	1906	1970
W tym skup	35951,6	35416,5	37142,7	2222	2192	2304
roślinny	11514,5	10735,0	11678,0	712	664	724
zwierzęcy	24437,1	24681,5	25464,7	1510	1528	1580

TABL. 2. GLOBALNA I TOWAROWA PRODUKCJA ROŚLINNA (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	2007	2008	2009
	w milionach złotych			w odsetkach		

PRODUKCJA GLOBALNA

Produkcja roślinna	45114,7	46811,2	41682,0	100,0	100,0	100,0
w tym:						
Zboża	18313,5	18358,4	14238,4	40,6	39,2	34,2
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	16858,8	17226,5	13280,1	37,4	36,8	31,9
w tym:						
pszenica	6157,1	6498,3	5271,5	13,6	13,9	12,6
żyto	2125,3	2276,3	1648,3	4,7	4,9	4,0
jęczmień	2686,0	2565,3	1857,3	6,0	5,5	4,5
Ziemniaki	5210,3	3954,9	4228,6	11,5	8,4	10,1
Przemysłowe	4758,1	5083,6	5461,9	10,5	10,9	13,1
w tym buraki cukrowe	1778,4	1363,8	1717,4	3,9	2,9	4,1
Warzywa	4803,1	5263,1	5607,8	10,6	11,2	13,5
Owoce	3252,5	5558,2	3352,8	7,2	11,9	8,0

PRODUKCJA TOWAROWA

Produkcja roślinna.....	22739,0	25476,6	24421,0	100,0	100,0	100,0
w tym:						
Zboża	7525,4	8061,0	7568,1	33,1	31,6	31,0
w tym zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	6478,3	7281,4	6900,3	28,5	28,6	28,3
w tym:						
pszenica	3499,7	3768,2	3529,9	15,4	14,8	14,5
żyto	1172,2	1325,2	1074,9	5,2	5,2	4,4
jęczmień	862,4	866,5	856,0	3,8	3,4	3,5
Ziemniaki	2408,5	1660,0	2235,8	10,6	6,5	9,2
Przemysłowe.....	4557,2	4689,6	5233,6	20,0	18,4	21,4
w tym buraki cukrowe	1776,7	1341,2	1717,4	7,8	5,3	7,0
Warzywa	3337,6	3854,5	4060,2	14,7	15,1	16,6
Owoce	2452,4	4567,3	2736,7	10,8	17,9	11,2

TABL. 3. PRZECIĘTNE CENY WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROŚLINNYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	2007	2008	2009
	w złotych			rok poprzedni = 100		

CENY SKUPU

Ziarno zbóż (bez siewnego) za 1dt:						
pszenica	70,68	64,24	48,26	157,9	90,9	75,1
żyto.....	60,21	51,65	32,74	156,3	85,8	63,4
jęczmień.....	64,11	64,37	40,8	159,3	100,4	63,4
owies z mieszankami zbożowymi	52,83	50,34	30,82	151,6	95,3	61,2
pszenżyto	61,11	52,90	37,05	165,7	86,6	70,0
Ziemniaki - za 1 dt.....	29,51	29,72	31,75	96,4	100,7	106,8
Buraki cukrowe - za 1 dt	10,83	10,37	11,57	84,1	95,8	111,6
Rzepak i rzepik przemysłowy - za 1 dt	95,66	126,77	108,24	102,4	132,5	85,4
Warzywa - za 1 dt:						
kapusta	52,97	59,09	50,1	105,6	111,6	84,8
cebula	84,61	66,83	67,21	114,2	79,0	100,6
marchew	29,16	32,46	31,21	88,2	111,3	96,1
buraki	27,81	32,48	28,08	88,5	116,8	86,5
ogórki	116,70	158,63	178,62	111,7	135,9	112,6
pomidory	59,91	73,06	68,43	100,7	121,9	93,7
kalafiory	99,31	91,85	102,25	114,1	92,5	111,3
Owoce - za 1 dt:						
jabłka	99,95	40,81	31,91	208,1	40,8	78,2
gruszki.....	162,76	172,33	109,14	109,4	105,9	63,3
śliwki	128,31	72,63	71,14	202,4	56,6	97,9
wiśnie	204,08	88,15	79,37	146,5	43,2	90,0
czereśnie	331,09	390,40	303,72	121,7	117,9	77,8
truskawki	293,09	260,07	135,37	160,4	88,7	52,1
maliny	441,23	417,86	332,55	179,0	94,7	79,6
porzeczki	333,09	185,56	199,91	423,7	55,7	107,7
agrest	229,09	210,05	199,96	265,2	91,7	95,2

CENY TARGOWISKOWE

Ziarno zbóż - za 1 dt:						
pszenica	76,01	82,82	57,3	149,2	109,0	69,2
żyto	66,06	69,41	45,53	158,3	105,1	65,6
jęczmień	71,16	77,42	52,78	148,8	108,8	68,2
owies	65,92	70,29	48,3	156,1	106,6	68,7
Ziemniaki jadalne (bez wczesnych) - za 1 dt	98,34	63,40	78,84	112,6	64,5	124,4
Kapusta biała - za 1 dt	88,0	102,00	79	98,9	115,9	77,5
Jabłka średniej jakości - za 1 kg ...	2,30	2,51	1,76	128,5	109,1	70,1

TABL. 4. ZBIORY GŁÓWNYCH ZIEMIOPŁODÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	2007	2008	2009
	w tysiącach ton			rok poprzedni = 100		
Zboża	27143	27664	29827	124,6	101,9	107,8
w tym zboża podstawowe ^a	25318	25738	28020	123,8	101,7	108,9
pszenica	8317	9275	9790	117,8	111,5	105,6
żyto	3126	3449	3713	119,2	110,3	107,7
jęczmień	4008	3619	3984	126,8	90,3	110,1
owies z mieszankami zbożowymi	5454	4728	5044	128,5	86,7	106,7
pszenżyto	4147	4460	5234	129,7	107,5	117,4
Ziemniaki	11791	10462	9703	131,3	88,7	92,7
Buraki cukrowe	12682	8715	10849	110,5	68,7	124,5
Oleiste	2163	2128	2528	128,6	98,4	118,8
w tym rzepak i rzepik	2130	2106	2497	129,0	98,9	118,6
Warzywa	5710	5203	5601	111,5	91,1	107,6
Owoce	1694	3841	3646	52,8	226,7	94,9

a Z mieszankami zbożowymi.

TABL. 5. SKUP WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROŚLINNYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	2007	2008	2009
	w tysiącach ton			rok poprzedni = 100		
Zboża	6629,1	6529,8	9511,8	93,0	98,5	145,7
w tym zboża podstawowe	5697,4	5650,6	8501,9	89,8	99,2	150,5
pszenica	3949,6	3881,3	5614,1	87,8	98,3	144,6
żyto	660,4	750,6	1295,4	86,9	113,7	172,6
jęczmień	666,5	592,5	785,6	111,5	88,9	132,6
owies z mieszankami zbożowymi	114,5	87,7	101,6	120,4	76,5	115,9
pszenżyto	306,4	338,5	705,2	77,3	110,5	208,3
Ziemniaki	1123,2	1192,6	1119,3	113,6	106,2	93,9
Buraki cukrowe	12665,7	8554,9	10849,2	109,8	67,5	126,8
Rzepak i rzepik	2067,5	1905,9	2453,2	129,5	92,2	128,7
Warzywa	1272,7	1235,8	1334,4	113,9	97,1	108,0
Owoce	923,3	1374,3	2186,5	72,6	148,8	159,1

TABL. 6. PRZYCHÓD I ROZCHÓD ZBÓŻ PODSTAWOWYCH I ZIEMNIAKÓW^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006/07	2007/08	2008/09	2006/07	2007/08	2008/09
	zboża podstawowe			ziemniaki		
	w tysiącach ton					
Przychód	25698	26887	27333	9333	12020	10701
Produkcja	20454	25318	25738	8982	11791	10462
Import	2500	1549	1528	351	229	239
Zmniejszenie zapasów ^b	2744	20	67	-	-	-
Rozchód	25698	26887	27333	9333	12020	10701
Eksport	895	878	2172	393	408	441
Zużycie krajowe	24803	26009	24781	8940	11612	10260
siew/ sadzenie	1711	1737	1751	1395	1360	1220
straty	950	1015	1052	781	950	900
spasanie	15535	15003	15241	1646	3964	2887
zużycie przemysłowe ^c	1315	1380	1550	517	723	753
w tym na skrobię	120	130	160	420	650	670
spożycie	5292	5247	5187	4601	4615	4500
Zwiększenie zapasów ^b	-	1627	380	-	-	-

a Łącznie z przeznaczonymi na przetwory. b Zapasy w przetwórstwie przemysłowym i w handlu; łącznie z zapasami w gospodarstwach rolnych. c Bez przemiału zbóż.

TABL. 7. PRZYCHÓD I ROZCHÓD WARZYW I OWOCÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006/07	2007/08	2008/09	2006/07	2007/08	2008/09
	warzywa			owoce		
	w tysiącach ton					
Przychód	5439	6080	5589	4076	2923	4912
Produkcja	5120	5710	5203	3211	1684	3826
Import	319	370	386	865	1239	1086
Rozchód	5439	6080	5589	4076	2923	4912
Eksport	706	989	844	692	641	1042
Zużycie krajowe	4733	5091	4745	3384	2282	3870
straty	589	611	513	358	253	462
spasanie	56	82	32	-	-	-
spożycie	4088	4398	4200	2930	1973	3343
zużycie przemysłowe	-	-	-	96	56	65

TABL. 8. WARTOŚĆ PRODUKCJI SPRZEDANEJ WYROBÓW PRZEMYSŁU SPOŻYWCZEGO^a
(ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	2007	2008	2009
	w milionach złotych			w odsetkach		
Artykuły spożywcze	112218,1	120572,3	120233,3	100,0	100,0	100,0
w tym:						
Owoce i warzywa przetworzone i zakonserwowane	9415,5	10058,5	9358,9	8,4	8,3	7,8
w tym:						
ziemniaki przetworzone i zakonserwowane	1259,0	825,6	949,0	1,1	0,7	0,8
soki z owoców i warzyw	2495,3	3401,0	2476,9	2,2	2,8	2,1
Oleje i tłuszcze zwierzęce i roślinne	3939,1	5164,7	4622,5	3,5	4,3	3,8
Produkty przemiału zbóż, skrobia i produkty skrobiowe	5250,5	5334,6	4739,9	4,7	4,4	3,9
w tym produkty przemiału zbóż	4396,2	4487,3	3921,0	3,9	3,7	3,3
Wyroby piekarskie i mączne	10456,6	12816,8	12313,1	9,3	10,6	10,2
w tym:						
pieczywo, świeże wyroby ciastkarskie i ciastka	6318,6	8353,7	7677,9	5,6	6,9	6,4
makarony, pierogi, kluski, kuskus i podobne wyroby mączne	713,8	804,8	645,3	0,6	0,7	0,5
Pozostałe artykuły spożywcze	18151,9	19459,8	19179,2	16,2	16,1	16,0
w tym:						
cukier	4043,2	4140,5	3731,3	3,6	3,4	3,1
Napoje	24626,4	27397,0	27183,8	100,0	100,0	100,0
w tym:						
napoje spirytusowe	6604,5	7796,8	7882,8	26,8	28,5	29,0
piwo otrzymywane ze słodu	10365,2	11299,3	11584,3	42,1	41,2	42,6
Wyroby tytoniowe	15850,9	15487,3	17627,9	100,0	100,0	100,0

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba osób pracujących przekracza 9 osób.

TABL. 9. PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH WYROBÓW PRZEMYSŁU SPOŻYWCZEGO^a
(pochodzenia roślinnego)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Jednostka miary	2007	2008	2009	2007	2008	2009
					rok poprzedni = 100		
Soki z owoców i warzyw	tys. t	719,8	785,6	983,3	81,2	109,1	125,2
Warzywa zamrożone	tys. t	496,8	527,4	486,1	105,2	106,1	92,2
Konserwy warzywne	tys. t	131,3	135,8	127,5	92,4	103,4	93,9
Owoce i orzechy zamrożone.....	tys. t	340,4	352,8	321,8	90,1	103,6	91,2
Marmolada, powidła i dżemy	tys. t	249,9	127,3	116,9	105,7	51,0	91,8
Kompoty i owoce pasteryzowane ..	tys. t	18,1	62,4	66,7	91,8	344,4	106,9
Przemiał zbóż.....	tys. t	2746,2	2432,1	2780,7	91,3	88,6	114,3
w tym: pszenicy.....	tys. t	2471,9	2174,6	2442,6	90,9	88,0	112,3
żyta.....	tys. t	220,7	213,0	272,6	90,7	96,5	128,0
Mąka	tys. t	2640,5	2316,7	2455,7	94,4	87,7	106,0
Pieczywo świeże	tys. t	1523,0	1683,8	1670,3	98,2	110,6	99,2
Cukier (w przeliczeniu na biały)	tys. t	1856,6	1397,4	1514,7	117,9	75,3	108,4
Makaron	tys. t	155,3	153,1	181,6	106,2	98,6	118,6
Wódka czysta.....	mln l	92,8	108,1	104,3	111,3	116,6	96,5
Spirytus ^b (alkohol etylowy) w przeliczeniu na surowy 100 ^o	mln l	159,8	143,0	-	96,6	89,5	-
Wina gronowe	mln l	8,8	8,2	7,9	52,8	93,9	95,8
Miody pitne.....	mln l	0,5	0,5	0,8	100,9	100,4	149,9
Napoje fermentowane z wyjątkiem moszczów i miodów	mln l	236,4	214,3	186,0	94,2	90,7	86,8
Piwo otrzymywane ze słodu.....	mln hl	36,9	37,1	36,2	108,7	100,6	97,7
Napoje owocowe	tys. t	742,6	800,2	790,6	118,7	107,8	98,8

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. b Od 2009 r. spirytus klasyfikowany jest w dziale „Chemikalia, wyroby chemiczne i włókna sztuczne”.

TABL. 10. PODAŻ^a WYBRANYCH TOWARÓW KONSUMPCYJNYCH
(pochodzenia roślinnego)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Jednostka miary	2007	2008	2009	2007	2008	2009
					rok poprzedni = 100		
Mąka pszenna.....	tys. t	2431	2099	2174	94,6	86,3	103,6
Kasze i grysiki	tys. t	115	98,4	219	102,7	85,6	222,6
Makaron	tys. t	187	195	216	109,4	104,3	110,8
Margaryna (z wyjątkiem płynnej) oraz mieszanki do smarowania pieczywa.....	tys. t	311	303	315	94,5	97,4	104,0
Wódki, likiery, inne napoje alkoholo- we w przeliczeniu na 100%...	tys. hl	1140	1333	1262	111,6	116,9	94,7
Wina i miody pitne.....	tys. hl	3422	3188	2777	98,5	93,2	87,1
Piwo otrzymywane ze słodu ^b	tys. hl	36011	35874	34777	108,5	99,6	96,9

a Ilość wytworzonych w kraju wyrobów (dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób), pomniejszona o ich eksport i powiększona o import. b O zawartości od 0,5% alkoholu.

**TABL. 11. IMPORT I EKSPORT PRODUKTÓW POCHODZENIA ROŚLINNEGO
według sekcji i działów nomenklatury CN**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	2007	2008	2009
	ceny bieżące			ceny stałe		
	w tysiącach zł			rok poprzedni = 100		
IMPORT						
Razem	9797742	11161168	10738862	119,8	108,2	92,1
w tym:						
Drzewa i inne rośliny; bulwy, korzenie; cięte kwiaty i ozdobne liście	716649	870041	926512	121,5	122,0	90,1
Warzywa	1412573	1465895	1615905	124,2	118,5	97,8
Owoce i orzechy jadalne	3542645	3635281	3480026	116,1	98,1	89,3
Kawa, herbata i przyprawy	904420	1038641	153900,7	90,2	104,8	134,0
Zboża	1660559	1943402	905916	196,9	103,0	56,8
Produkty przemysłu młynarskiego; sól, skrobia	598093	687337	726011	112,8	90,3	98,0
Nasiona i owoce oleiste; ziarna, nasiona i owoce różne; rośliny przemysłowe i lecznicze; słoma i pasza	739207	1254507	1181009	94,9	155,3	96,0
EKSPORT						
Razem	7383062	7498212	10115976	104,2	100,0	131,2
w tym:						
Drzewa i inne rośliny; bulwy, korzenie; cięte kwiaty i ozdobne liście	319601	404799	447930	113,7	108,0	99,3
Warzywa	2577263	2615913	2764558	112,7	106,8	90,7
Owoce i orzechy jadalne	2396645	2460663	2888181	94,5	97,8	119,6
Kawa, herbata i przyprawy	391151	511772	902124	104,1	121,9	152,4
Zboża	541308	454141	1837283	58,0	90,7	462,9
Produkty przemysłu młynarskiego; sól, skrobia	283337	323926	488206	98,7	122,4	141,6
Nasiona i owoce oleiste; ziarna, nasiona i owoce różne; rośliny przemysłowe i lecznicze; słoma i pasza	829871	684079	728200	173,4	69,8	106,2

TABL. 12. **IMPORT I EKSPORT WAŻNIEJSZYCH TOWARÓW ROLNO-SPOŻYWCZYCH**
(pochodzenia roślinnego) według nomenklatury CN

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	2007	2008	2009
	w tysiącach ton			rok poprzedni = 100		
IMPORT						
Pszenica i meslin	1204,9	1154,9	597,3	195,8	95,8	51,7
Jęczmień	314,0	286,6	147,2	310,4	91,3	51,4
Kukurydza (ziarno)	619,6	837,7	356,2	269,6	135,2	42,5
Oleje roślinne niemodyfikowane chemicznie	381,5	419,5	359,5	88,8	109,9	85,7
Warzywa świeże lub schłodzone	304,3	393,6	349,3	121,4	129,4	88,7
Owoce świeże lub suszone	1236,4	1169,5	1073,6	122,8	94,6	91,8
w tym:						
owoce cytrusowe świeże lub suszone	435,1	426,1	425,6	113,9	97,9	99,9
banany świeże lub suszone	234,1	254,1	222,6	100,4	108,5	87,6
Kawa palona i nie palona i jej substytuty .	85,3	86,7	128,9	82,0	101,6	148,7
Ziarno kakaowe	17,7	9,9	11,0	81,1	55,8	111,8
Herbata	28,6	32,7	41,8	105,0	114,6	127,6
EKSPORT						
Ziemniaki świeże lub schłodzone	23,4	37,8	39,0	182,8	161,4	103,1
Warzywa świeże lub schłodzone	554,4	615,2	531,2	111,1	111,0	86,3
Warzywa zamrożone	329,2	343,5	323,7	101,2	104,3	94,2
Owoce świeże lub suszone	640,1	642,4	968,8	110,0	100,4	150,8
Owoce zamrożone	273,7	255,5	256,4	95,2	93,3	100,3
Przetwory z warzyw, owoców, orzechów .	212,8	233,2	236,8	100,4	109,6	101,6
Warzywa, orzechy i owoce konserwowane cukrem	256,1	443,6	442,4	55,4	114,1	99,7

TABL. 13. **SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW KONSUMPCYJNYCH**
(pochodzenia roślinnego) NA 1 MIESZKAŃCA

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	2007	2008	2009
				rok poprzedni = 100		
Ziarno 4 zbóż ^a w przeliczeniu na przetwory w kg	114	112	111	97,4	98,2	99,1
Ziemniaki ^a w kg	121	118	116	100,0	97,5	98,3
Warzywa w kg	115	115	116	105,5	100,0	100,9
Owoce w kg	41,0	55,0	55,5	75,4	134,1	100,9
Cukier w kg	39,7	38,4	38,8	112,8	96,7	101,0
Wódki, likiery, inne napoje alkoholowe w przeliczeniu na 100% w l	3,0	3,4	3,2	111,1	113,3	94,1
Wina i miody pitne w l	8,9	8,3	7,0	97,8	93,3	84,3
Piwo otrzymywane ze słodu ^b w l	93,4	94,4	91,2	102,9	101,1	96,6
Papierosy z tytoniu w szt	1887	2091	1749	94,4	110,8	83,6

a Dane dotyczą lat gospodarczych. b O zawartości od 0,5% alkoholu.

TABL. 14. GLOBALNA I TOWAROWA PRODUKCJA ZWIERZĘCA (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	2007	2008	2009
	w milionach złotych			w odsetkach		

PRODUKCJA GLOBALNA

Produkcja zwierzęca	36416,3	36315,3	38024,6	100,0	100,0	100,0
w tym:						
Żywiec rzeźny ^a	19091,8	19557,2	20808,0	52,4	53,9	54,7
w tym:						
bydło (bez cieląt)	2796,6	2959,5	3372,8	7,7	8,1	8,9
cielęta	509,2	515,5	540,9	1,4	1,4	1,4
trzoda chlewna	9629,6	9958,1	10027,1	26,4	27,4	26,4
drób	5904,0	5901,6	6592,3	16,2	16,3	17,3
Mleko krowie	12803,7	12811,1	11433,7	35,2	35,3	30,1
Jaja kurze	3006,3	3511,7	4504,0	8,3	9,7	11,8

PRODUKCJA TOWAROWA

Produkcja zwierzęca	29781,5	30788,4	31756,6	100,0	100,0	100,0
w tym:						
Żywiec rzeźny ^a	17264,7	17541,3	18560,9	58,0	57,0	58,4
w tym:						
bydło (bez cieląt)	2627,5	2783,9	3165,8	8,8	9,0	10,0
cielęta	410,5	422,6	433,9	1,4	1,4	1,4
trzoda chlewna	8364,4	8478,7	8394,1	28,1	27,5	26,4
drób	5635,9	5660,3	6317,8	18,9	18,4	19,9
Mleko krowie	9983,5	10187,5	9257,4	33,5	33,1	29,2
Jaja kurze	2322,8	2844,5	3604,4	7,8	9,2	11,4

^a Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.

TABL. 15. PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW (pochodzenia zwierzęcego)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	2007	2008	2009
				rok poprzedni = 100		
Żywiec rzeźny w tys. szt:						
w tym:						
bydło (bez cieląt)	1336	1348	1360	100,8	101,0	100,8
cielęta	736	752	713	91,5	102,3	94,8
trzoda chlewna	24678	21917	19008	100,0	88,8	86,7
owce	177	178	171	96,6	100,4	96,1
konie	62	52	65	97,1	84,7	123,2
Produkcja żywca rzeźnego w tys. t:						
w wadze żywej	5179	4975	4834	102,5	96,1	97,2
w tym:						
bydło (bez cieląt)	704	722	740	102,0	102,6	102,4
cielęta	60	66	61	99,4	108,4	94,0
trzoda chlewna	2776	2483	2202	100,0	89,5	88,7
drób	1594	1664	1783	107,5	104,4	107,1
w przeliczeniu na mięso w wbc(łącznie z tłuszczami i podrobami)	3936	3751	3623	101,9	95,3	96,6
Mleko krowie w mln l	11744	12063	12085	100,9	102,7	100,2
Jaja kurze w mln szt	9834	10463	10881	101,8	106,4	104,0

TABL. 16. PRZECIĘTNE CENY WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ZWIERZĘCYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	2007	2008	2009
	w złotych			rok poprzedni = 100		

CENY SKUPU

Żywiec rzeźny - za 1 kg :						
bydło (bez cieląt).....	3,94	4,03	4,52	97,6	102,2	112,2
cielęta	8,59	7,60	9,21	84,1	88,5	121,2
trzoda chlewna.....	3,46	4,01	4,56	97,2	115,9	113,7
owce	6,09	5,82	6,7	95,9	95,6	115,1
konie	6,14	5,90	5,9	99,8	86,1	100,0
drób	3,52	3,46	3,64	127,3	98,3	105,2
w tym:						
kury	1,34	1,31	1,76	167,5	97,8	134,4
kurczaki	3,17	3,17	3,38	126,8	100,0	106,6
kaczki	4,43	4,97	4,49	113,0	112,2	90,3
gęsi	6,40	7,86	5,41	124,5	122,8	68,8
indyki	4,66	4,23	4,85	128,0	90,8	114,7
Mleko krowie - za 1 hl	107,12	102,26	89,62	115,3	95,5	87,6
Jaja kurze - za 1 szt	0,19	0,19	0,25	95,0	100,0	131,6

CENY TARGOWISKOWE

Żywiec rzeźny - za 1 kg :						
bydło (bez cieląt) ^a	4,31	4,40	4,75	101,2	102,1	108,0
cielęta	8,40	8,06	8,51	99,6	96,0	105,6
trzoda chlewna	3,59	4,06	4,51	99,4	113,1	111,1
Kura żywa wagi 1,5-2 kg - za 1 szt	12,89	15,35	16,9	104,5	119,1	110,1
Mleko krowie - za 1 hl	142,00	168,00	172	106,8	118,3	102,4
Jaja kurze - za 1 szt	0,40	0,44	0,49	105,3	110,0	111,4

a Średnia ważona cena bydła rzeźnego obliczona przy przyjęciu struktury ilości skupu młodego bydła i krów rzeźnych.

TABL. 17. SKUP WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ZWIERZĘCYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	2007	2008	2009
				rok poprzedni = 100		
Żywiec rzeźny ^a w tys. t	4174,8	3995,3	4000,0	102,0	95,7	100,1
w tym:						
bydło (bez cieląt)	605,4	537,6	565,6	99,8	88,8	105,2
cielęta	16,3	14,6	14,4	96,9	89,4	98,9
trzoda chlewna	2229,0	1940,2	1767,7	102,3	87,0	91,1
drób	1305,3	1486,4	1632,3	102,9	113,9	109,8
Żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^b	2990,5	2853,7	2837,9	102,1	95,4	99,4
Mleko krowie w mln l	8379,9	8686,4	8878,2	99,5	103,7	102,2
Jaja kurze konsumpcyjne w mln szt	1037,1	888,3	420,5	130,8	85,7	47,3

a W wadze żywej. b Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie i drobiowe; w wadze poubojowej ciepłej.

TABL. 18. PRODUKCJA, IMPORT, EKSPORT I SPOŻYCIE MIĘSA, TŁUSZCZÓW I PODROBÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	2007	2008	2009
	w tysiącach ton			na 1 mieszkańca w kilogramach		

W WADZE ŻYWEJ

Produkcja żywca rzeźnego	5179	4975	4834	135,9	130,5	126,7
bydło	704	722	740	18,5	18,9	19,4
cielęta	60	66	61	1,6	1,7	1,6
trzoda chlewna	2776	2483	2202	72,8	65,1	57,7
owce	5,1	5,5	5,0	0,2	0,1	0,1
konie	31	28,8	37,4	0,8	0,8	1,0
drób	1594	1664	1783	41,8	43,7	46,7
kozy i króliki	8,6	6,0	6,1	0,2	0,2	0,2

W WADZE POUBOJOWEJ CIEPŁEJ

Produkcja żywca rzeźnego						
w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami)	3936	3751	3623	103,3	98,4	94,9
mięso i tłuszcze	3737	3555	3428	98,1	93,3	89,8
wołowe	369	378	387	9,7	9,9	10,1
cielęce	36	39	37	1,0	1,0	1,0
wieprzowe	2165	1937	1717	56,8	50,8	45,0
baranie	2,3	2,5	2,2	0,1	0,1	0,1
końskie	17	16	21	0,4	0,4	0,5
drobiowe	1116	1165	1248	29,3	30,6	32,7
kozie i królicze ^a	32	18	16	0,8	0,5	0,4
podroby	199	196	195	5,2	5,1	5,1

a łącznie z dziczyzną.

TABL. 18. PRODUKCJA, IMPORT, EKSPORT I SPOŻYCIE MIĘSA, TŁUSZCZÓW I PODROBÓW (dok.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	2007	2008	2009
	w tysiącach ton			na 1 mieszkańca w kilogramach		
Import żywych zwierząt w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami)	38	55	83	1,0	1,5	2,2
Eksport żywych zwierząt w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami)	60	67	80	1,6	1,8	2,1
Niezbilansowane różnice wagi ^b	-14	-20	-8	-0,4	-0,5	-0,2
Produkcja (mięsa, tłuszczów i podrobów)	3900	3719	3618	102,3	97,6	94,8
mięso i tłuszcze	3704	3526	3426	97,2	92,5	89,8
podroby	196	193	192	5,1	5,1	5,0

UBYTKI WAGI W UBOJU NA SKUTEK SCHŁODZENIA

Ubytki	53	49	41	1,4	1,3	1,0
--------------	----	----	----	-----	-----	-----

W WADZE SCHŁODZONEJ

Produkcja:	3847	3670	3577	100,9	96,3	93,8
mięso	3290	3114	3060	86,3	81,7	80,2
wołowe	331	358	374	8,7	9,4	9,8
cielęce	20	21	18	0,5	0,6	0,5
wieprzowe	1778	1533	1381	46,7	40,2	36,2
baranie	1,5	1,4	1,2	0,0	0,0	0,0
końskie	11	11	14	0,3	0,3	0,4
drobiowe	1128	1171	1256	29,6	30,7	32,9
kozy i królicze ^a	20	18	16	0,5	0,5	0,4
podroby	195	191	190	5,1	5,0	5,0
tłuszcze	362	365	327	9,5	9,6	8,6
Uzysk tłuszczów poubojowych	11	10	8,7	0,3	0,3	0,2
Ubytki w uboju i przetwórstwie	168	142	131	4,4	3,7	3,4
Import ^c	379	583	664	10,0	15,3	17,4
Eksport ^c	834	1023	1020	21,9	26,9	26,7
Zmniejszenie (+) lub zwiększenie (-) zapasów i rezerw	-29	16	-10	-0,8	0,4	-0,3
Spożycie (mięsa, podrobów i tłuszczów)	3206	3114	3089	84,1	81,7	81,0
mięso i podroby ^d	2957	2871	2859	77,6	75,3	75,0
mięso	2773	2715	2701	72,8	71,2	70,8
wołowe	154	144	137	4,0	3,8	3,6
wieprzowe	1661	1628	1619	43,6	42,7	42,4
drobiowe	914	917	918	24,0	24,1	24,1
pozostałe	44	26	27	1,2	0,6	0,7
podroby	184	156	158	4,8	4,1	4,2
tłuszcze z uboju	249	243	230	6,5	6,4	6,0

a łącznie z dziczyzną. b Różnice wagi między produkcją żywca w przeliczeniu na mięso a produkcją mięsa, tłuszczów i podrobów uzyskanych z uboju; łącznie z ubytkami wagi w obrocie. c Mięso surowe, podroby i tłuszcze oraz przetwory w przeliczeniu na mięso. d łącznie z mięsem i podrobami przeznaczonymi na przetwory.

TABL. 19. PRZYCHÓD I ROZCHÓD MLEKA^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009
	w milionach litrów		
Przychód	12332	12807	12930
Produkcja	11744	12063	12085
Import	588	644	792
Zmniejszenie zapasów ^b	-	100	53
Rozchód	12332	12807	12930
Eksport	2546	2999	2732
Zużycie krajowe	9623	9808	10198
straty	24	24	24
spasanie	550	550	500
spożycie	9049	9234	9674
Zwiększenie zapasów ^b	163	-	-

a Łącznie z przeznaczonym na przetwory. b Zapasy w przetwórstwie przemysłowym i w handlu.

TABL. 20. WARTOŚĆ PRODUKCJI SPRZEDANEJ WYROBÓW PRZEMYSŁU SPOŻYWCZEGO^a
(ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	2007	2008	2009
	w milionach złotych			w odsetkach		
Artykuły spożywcze	112218,1	120572,3	120233,3	100,0	100,0	100,0
w tym:						
Mięso i wyroby z mięsa, zakonserwowane	33258,8	35030,3	36587,3	29,6	29,1	30,4
w tym :						
mięso przetworzone i zakonserwowane, z wyłączeniem mięsa z drobiu	12492,6	13244,3	13524,3	11,1	11,0	11,2
mięso z drobiu przetworzone i zakonserwowane	7467,3	7592,9	8175,0	6,7	6,3	6,8
wyroby z mięsa, włączając mięso drobiowe	13299,0	14193,1	14888,0	11,9	11,8	12,4
Wyroby mleczarskie	19646,5	19015,9	18982,7	17,5	15,8	15,8
w tym:						
mleko i przetwory mleczne	18576,7	18010,2	18110,9	16,6	14,9	15,1
w tym:						
mleko płynne przetworzone	3284,1	3151,5	3203,7	2,9	2,6	2,7
śmietana o zawartości tłuszczu większej niż 6% masy, niezagęszczona i niesłodzona	1802,1	1677,3	1780,4	1,6	1,4	1,5
mleko i śmietana w postaci stałej	1684,5	1243,0	1088,9	1,5	1,0	0,9
masło oraz inne tłuszcze otrzymywane z mleka	1836,0	1621,6	1711,8	1,6	1,3	1,4
sery i twarogi	6642,9	6882,7	6830,0	5,9	5,7	5,7
mleko i śmietana zagęszczone, słodzone lub nie, inne niż w stanie stałym	245,5	246,6	251,8	0,2	0,2	0,2
Ryby, skorupiaki i mięczaki, przetworzone i zakonserwowane	3943,8	4275,8	5281,8	3,5	3,5	4,4

a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób

TABL. 21. PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH WYROBÓW PRZEMYSŁU SPOŻYWCZEGO^a
(pochodzenia zwierzęcego)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Jednostka miary	2007	2008	2009	2007	2008	2009
					rok poprzedni = 100		
Produkty uboju wliczane do wydajności poubojowej ^b							
bydła i cieląt	tys.t	229,3	194,1	187,0	103,1	84,7	96,3
trzody chlewnej	tys.t	1221,4	1019,7	909,	103,0	83,5	89,2
Tłuszcze zwierzęce topione jadalne.....	tys.t	74,6	71,2	82,7	119,5	95,6	115,9
Mięso drobiowe	tys.t	1354,2	1413,2	1426,3	103,8	104,4	100,9
Wędliny ^c	tys. t	845,4	797,8	731,9	102,3	94,4	91,7
Konserwy mięsne i podrobowe wołowe i cielęce, włączając szynki, łopatki wołowe, cielęce i wieprzowe konserwowe	tys. t	35,1	42,1	50,4	118,8	119,9	119,8
Konserwy z ryb	tys. t	37,5	41,3	45,0	102,4	109,9	109,0
Mleko spożywcze normalizowane.....	mln l	1555,7	1574,0	1803,2	103,0	101,2	114,6
Śmietana normalizowana..	mln l	304,1	305,7	245,8	105,6	100,5	80,4
Mleko i śmietana w postaci stałej.....	tys. t	170,3	167,9	149,7	104,1	98,6	89,2
Masło ^d	tys. t	181,9	182,5	170,2	105,0	100,4	93,3
Sery podpuszczkowe dojrzewające	tys. t	252,6	281,5	285,2	98,2	111,4	101,3
Ser świeży niedojrzewający i twaróg	tys. t	329,6	329,0	340,6	109,0	99,8	103,5

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Obejmują mięso, tłuszcze, podroby oraz części niejadalne (odpadki); w wadze poubojowej ciepłej. ^c Do 2008r bez końskich, drobiowych, z dziczyzny i królików. ^d Łącznie z innymi tłuszczami otrzymywanymi z mleka.

TABL. 22. PODAŻ^a WYBRANYCH TOWARÓW KONSUMPCYJNYCH (pochodzenia zwierzęcego)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	2007	2008	2009
	w tysiącach ton			rok poprzedni = 100		
Przetwory mięsne i podrobowe ze zwierząt rzeźnych ^b	1084	1142	936	103,3	96,1	89,8
w tym wędliny ^c	816	760	686	102,8	93,1	90,3
Mięso drobiowe	1175	1170	1149	100,2	99,6	98,2
Konserwy, wędliny, wyroby wędliniarskie drobiowe	164	161	164	110,8	98,2	101,9
Tłuszcze zwierzęce topione jadalne.....	70,7	71,5	91	110,5	101,1	127,3
Konserwy i prezerwy z ryb.....	7,4	21,9	26,3	134,5	295,9	120,1
Masło oraz inne tłuszcze otrzymywane z mleka.....	156	158	162	101,3	101,3	102,5
Sery i twarogi	567	577	618	104,4	101,8	107,1
w tym sery podpuszczkowe dojrzewające	212	215	237	107,6	101,4	110,2

a Ilość wytworzonych w kraju wyrobów (dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób), pomniejszona o ich eksport i powiększona o import. b Obejmują: konserwy, wędliny, wyroby wędliniarskie i pozostałe przetwory. c Bez końskich, wątrobianych, z dziczyzny i królików.

TABL. 23. IMPORT I EKSPORT ZWIERZĄT ŻYWYCH I PRODUKTÓW POCHODZENIA ZWIERZĘCEGO według sekcji i działów nomenklatury CN

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	2007	2008	2009
	ceny bieżące			ceny stałe		
	w tysiącach złotych			rok poprzedni = 100		
IMPORT						
Razem.....	6600958	8826987	11035258	126,1	130,2	110,1
w tym:						
Zwierzęta żywe	449435	589033	910272	126,0	141,3	124,9
Mięso i podroby jadalne.....	2046583	3659283	4617602	147,4	170,1	115,7
Ryby i inne bezkręgowce wodne	2454858	2691089	3251667	115,0	115,5	102,2
Produkty mleczarskie, jaja ptasie, miód naturalny, jadalne produkty pochodzenia zwierzęcego	1065093	1109402	1377219	164,1	102,9	108,8
EKSPORT						
Razem	13525959	14239887	15666808	104,1	112,0	99,1
w tym:						
Zwierzęta żywe.....	993955	807216	1158356	81,2	91,3	117,0
Mięso i podroby jadalne.....	5555521	6494076	7142364	111,4	108,4	101,1
Ryby i inne bezkręgowce wodne	1823402	1889888	2280755	103,6	114,2	99,5
Produkty mleczarskie, jaja ptasie, miód naturalny, jadalne produkty pochodzenia zwierzęcego	4679786	4588865	4552646	101,8	122,0	94,5

**TABL. 24. IMPORT I EKSPORT WAŻNIEJSZYCH TOWARÓW ROLNO - SPOŻYWCZYCH
(pochodzenia zwierzęcego) według nomenklatury CN**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	2007	2008	2009
	w tysiącach ton			rok poprzedni = 100		
IMPORT						
Bydło żywe ^a	22,5	9,5	16,0	83,6	42,4	167,7
Drób żywy ^a	52371,3	48203,0	52312,8	120,6	92,0	108,5
Mięso (bez drobiu) świeże, schłodzone i zamrożone	249,3	459,1	528,1	146,4	184,2	115,0
Mięso i jadalne podroby z drobiu świeże, schłodzone i zamrożone ...	57,8	33,0	37,1	83,7	57,1	112,4
Ryby świeże, schłodzone i zamrożone	138,7	161,8	170,9	105,1	116,7	105,6
Filety i inne mięso z ryb świeże, schłodzone i zamrożone	174,5	191,6	179,4	111,7	109,8	93,6
Sery i twarogi	26,8	30,2	38,9	143,4	112,4	129,0
EKSPORT						
Konie, osły, muły, osłomuły żywe ^a	25,1	22,7	25,5	74,4	90,2	112,4
Bydło żywe ^a	537,7	424,8	581,7	72,7	79,0	137,0
Owce i kozy żywe ^a	108,0	79,2	82,1	94,4	73,3	103,7
Mięso (bez drobiu) świeże, schłodzone i zamrożone	396,9	455,9	388,5	97,8	114,8	85,2
Mięso i jadalne podroby z drobiu świeże, schłodzone i zamrożone...	233,5	275,9	311,3	113,1	118,1	12,8
Przetwory mięsne	94,9	104,8	115,0	129,3	110,4	109,7
Mleko i śmietana	270,7	385,2	411,6	76,4	142,3	106,9
Sery i twarogi	131,5	153,2	141,2	109,0	116,5	92,2

a W tys. szt.

**TABL. 25. SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW KONSUMPCYJNYCH
(pochodzenia zwierzęcego) NA 1 MIESZKAŃCA**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	2007	2008	2009
				rok poprzedni = 100		
Mięso i podroby ^a w kg	77,6	75,3	75,0	104,4	97,0	99,6
w tym mięso	72,7	71,2	70,8	103,9	97,9	99,4
Tłuszcze jadalne zwierzęce w kg	6,5	6,4	6,0	106,6	98,5	93,8
Masło w kg	4,2	4,3	4,4	97,7	102,4	102,3
Mleko krowie ^b w l	179	182	189	101,7	101,7	103,8
Jaja kurze w szt	207	205	206	96,7	99,0	100,5

a Łącznie z mięsem i podrobami przeznaczonymi na przetwory. b Łącznie z mlekiem przeznaczonym na przetwory; bez mleka przerobionego na masło.

TABL. 26. **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW**
(ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	2007	2008	2009
	w milionach złotych			w odsetkach		
OGÓLEM	515654,6	564665,0	582774,7	100,0	100,0	100,0
W punktach sprzedaży detalicznej ^a	496180,6	544460,6	561802,2	96,2	96,4	96,4
Towary konsumpcyjne	398111,1	436875,9	452710,2	77,2	77,3	77,6
żywność i napoje bezalkoholowe	136783,1	146494,7	152208,0	26,5	25,9	26,1
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe.....	43605,9	47530,4	52045,8	8,5	8,4	8,9
towary nieżywnościowe ^b	217722,1	242850,8	248456,4	42,2	43,0	42,6
Towary niekonsumpcyjne	98069,5	107584,8	109092,0	19,0	19,1	18,8
W placówkach gastronomicznych	19474,0	20204,3	20972,4	3,8	3,6	3,6

a Łącznie ze sprzedażą dokonywaną w hurtowniach i u producentów. b Bez wyrobów tytoniowych.

TABL. 27. **OBROTY HANDLU ZAGRANICZNEGO WYROBAMI PRZEMYSŁU SPOŻYWCZEGO**
I PRODUKTAMI ROLNICTWA (ceny bieżące)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	2007	2008	2009
	w milionach złotych			w odsetkach		

IMPORT

OGÓLEM	456828,4	497028,3	463382,6	100,0	100,0	100,0
w tym:						
Przetwory spożywcze	12746,7	13936,4	16559,2	2,8	2,8	3,6
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego	6601,0	8827,0	11035,3	1,4	1,8	2,4
Produkty pochodzenia roślinnego	9797,7	11161,2	10738,9	2,1	2,2	2,3
Tłuszcze i oleje.....	1473,3	2005,2	1760,7	0,3	0,4	0,4

EKSPORT

OGÓLEM	386555,6	405383,1	423242,0	100,0	100,0	100,0
w tym:						
Przetwory spożywcze	16433,3	18023,7	22728,7	4,3	4,4	5,4
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego	13526,0	14239,9	15666,8	3,5	3,5	3,7
Produkty pochodzenia roślinnego	7383,1	7498,2	10116,0	1,9	1,8	2,4
Tłuszcze i oleje.....	935,4	1061,1	1105,1	0,2	0,3	0,3

SALDO OBROTÓW

OGÓLEM	-70272,8	-91645,2	-40140,6	x	x	x
w tym:						
Przetwory spożywcze	3686,6	4087,3	6169,5	x	x	x
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego	6925,0	5412,9	4631,5	x	x	x
Produkty pochodzenia roślinnego	-2414,6	-3663,0	-622,9	x	x	x
Tłuszcze i oleje	-537,9	-944,1	-655,6	x	x	x

TABL. 28. **IMPORT I EKSPORT TŁUSZCZÓW, OLEJÓW I PRZETWORÓW SPOŻYWCZYCH**
według sekcji i działów nomenklatury CN

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2009	2007	2008	2009
	ceny bieżące			ceny stałe		
	w tysiącach złotych			rok poprzedni = 100		
IMPORT						
Tłuszcze i oleje	1473322	2005218	1760738	93,0	109,8	85,3
Przetwory spożywcze	12746719	13936438	16559218	114,2	105,2	99,1
w tym:						
Cukry i wyroby cukiernicze	770736	820207	1293728	105,2	110,5	140,8
Kakao i przetwory	1495365	1628555	1888577	106,6	107,1	91,3
Przetwory ze zbóż, mąki, skrobi lub mleka; pieczywo cukiernicze	1136975	1399197	1622649	121,3	111,5	98,5
Przetwory z warzyw, owoców, orzechów lub innych części roślin	1569706	1436081	1608414	112,2	97,5	100,2
Napoje bezalkoholowe, alkoholowe i ocet	1618907	1799306	1837181	138,6	112,1	88,6
Tytoń i przetworzone namiastki tytoniu	1145419	981776	1360955	116,5	99,3	87,6
Przetwory z mięsa, ryb lub skorupiaków, mięczaków i innych bezkręgowców wodnych	423549	539941	629065	133,2	120,1	95,0
EKSPORT						
Tłuszcze i oleje	935440	1061107	1105128	139,3	88,9	108,2
Przetwory spożywcze	16433276	18023675	22728728	105,3	111,5	104,3
w tym:						
Cukry i wyroby cukiernicze	1272865	1382976	1350910	75,4	111,8	76,7
Kakao i przetwory	1580917	1658964	2335316	103,8	103,7	108,2
Przetwory ze zbóż, mąki, skrobi lub mleka; pieczywo cukiernicze	2582063	2745158	2968515	117,1	105,8	102,4
Przetwory z warzyw, owoców orzechów lub innych części roślin	2785440	2896189	2838421	86,6	114,7	101,0
Napoje bezalkoholowe, alkoholowe i ocet	1160800	1242556	1585422	98,5	111,5	113,0
Tytoń i przetworzone namiastki tytoniu	2082667	2492940	4609777	140,1	109,7	119,1
Przetwory z mięsa, ryb lub skorupiaków, mięczaków i innych bezkręgowców wodnych	1727091	2018929	2457146	122,5	118,2	101,5

TABL. 29. **IMPORT I EKSPORT ŻYWNOŚCI I ZWIERZĄT ŻYWYCH WEDŁUG GRUP KRAJÓW**
według sekcji SITC (ceny bieżące)

KRAJE	2008	2009	2008	2009	2008	2009
	Import		Eksport		Saldo	
W TYSIĄCACH ZŁOTYCH						
OGÓLEM	28204990,8	31958547,1	34515685,8	40601239,0	6310695,0	8642691,9
EUROPA ŚRODKOWO- WSCHODNIA.....	528398,0	453741,4	3518277,7	4126454,0	2989879,7	3672712,6
Albania	59,9	0,0	6757,8	10733,8	6697,9	10733,8
Białoruś	24102,3	35028,3	322270,1	281762,8	298167,8	246734,5
Chorwacja	35189,3	37947,7	227067,9	250088,4	191878,6	212140,7
Moldowa	14868,5	14263,5	60929,0	55584,2	46060,5	41320,7
Rosja	132645,7	108223,9	1581429,1	2314416,0	1448783,4	2206192,1
Ukraina	321532,2	258277,9	1319823,8	1213868,8	998291,6	955590,9
UNIA EUROPEJSKA.....	19859420,4	22443117,2	28156575,1	32682272,5	8297154,6	10239155,3
Austria	307370,2	390003,3	692220,3	622520,7	384850,1	232517,4
Belgia	625401,9	873062,8	690884,7	733926,6	65482,8	-139136,2
Bułgaria	60457,4	89633,1	258481,0	304592,2	198023,7	214959,1
Cypr	30512,2	38425,6	27643,9	50309,6	-2868,3	11884,0
Dania	1534345,8	1887513,0	834858,0	998296,2	-699487,8	-889216,7
Estonia	23480,4	17644,8	223405,8	241327,0	199925,3	223682,2
Finlandia	82139,8	78785,2	164862,0	242687,4	82722,2	163902,1
Francja	1113736,1	1232574,2	1381158,0	1577488,7	267421,9	344914,5
Grecja	283182,7	270080,0	213917,2	327584,6	-69265,5	57504,6
Hiszpania	1973180,9	2110186,3	539936,3	1011538,1	-1433244,6	-1098648,2
Irlandia	175179,1	216372,2	301936,2	302760,6	126757,0	86388,4
Litwa	359151,5	271794,0	1382563,7	1159811,4	1023412,2	888017,4
Luksemburg	1548,2	4498,7	16700,9	17820,3	15152,7	13321,6
Łotwa	37422,3	64692,8	432054,7	476093,8	394632,4	411400,9
Malta	59,6	16,2	16350,2	17351,6	16290,5	17335,4
Niderlandy	1976688,6	2316550,2	2145840,9	2505179,9	169152,3	188629,7
Niemcy	6316345,5	7413212,8	8585826,1	9719196,1	2269480,5	2305983,2
Portugalia	58594,1	64457,5	87733,4	152511,1	29139,3	88053,6
Republika Czeska	1208642,5	1215655,8	2301841,2	2817474,6	1093198,7	1601818,8
Rumunia	36471,2	52850,5	627940,0	802449,4	591468,7	749598,9
Słowacja	501271,4	688535,2	998134,2	1186105,6	496862,9	497570,3
Słowenia	34138,8	16243,9	123386,5	158664,2	89247,6	142420,3
Szwecja	387904,2	169751,7	565072,9	680242,4	177168,7	510490,6
Węgry	733145,1	652164,2	1178532,0	1275760,5	445386,9	623596,4
Wielka Brytania	704454,7	880017,8	2630283,2	3142215,5	1925828,5	2262197,7
Włochy	1275147,2	1402433,4	1735011,8	2158364,4	459864,6	755931,0
Niewyszczególniony kraj UE	19448,9	25961,8	0,0	0,0	-19448,9	-25961,8
EFTA.....	1139237,8	1637307,6	340880,0	405597,8	-798357,9	-1231709,8
Islandia	93912,4	134002,6	5371,5	7946,8	-88540,9	-126055,8
Liechtenstein	1396,3	2233,0	50,0	99,2	-1346,3	-2133,8
Norwegia	854383,7	1412472,4	164300,2	203914,8	-690083,5	-1208557,5
Szwajcaria	189545,4	88599,6	171158,2	193636,9	-18387,2	105037,3
POZOSTAŁE	6677934,5	7424381,0	2499953,1	3386914,7	-4177981,5	-4037466,3

TABL. 30. **IMPORT I EKSPORT NAPOJÓW I TYTONIU WEDŁUG GRUP KRAJÓW**
według sekcji SITC (ceny bieżące)

KRAJE	2008	2009	2008	2009	2008	2009
	Import		Eksport		Saldo	
W TYSIĄCACH ZŁOTYCH						
OGÓLEM	2615099,5	2932565,4	3718250,7	6122897,7	1103151,3	3190332,2
EUROPA ŚRODKOWO- WSCHODNIA.....	41081,3	54555,6	85721,7	79380,4	44640,4	24824,8
Albania	105,7	0,0	18208,2	26553,9	18102,4	26553,9
Białoruś	187,8	146,9	715,1	647,9	527,3	500,9
Chorwacja	1142,7	1381,7	4896,4	14706,8	3753,7	13325,0
Mołdowa	23638,7	29859,9	206,9	569,6	-23431,8	-29290,4
Rosja	3171,6	2994,3	51301,7	26410,3	48130,1	23416,1
Ukraina	12834,8	20172,8	10393,5	10491,9	-2441,3	-9680,8
UNIA EUROPEJSKA.....	1813644,3	1787035,7	2875707,4	5055580,0	1062063,1	3268544,2
Austria	98874,5	106440,3	43785,2	81152,9	-55089,3	-25287,5
Belgia	8345,1	17424,9	159357,9	288888,7	151012,8	271463,8
Bułgaria	84442,5	95448,0	48575,0	52189,9	-35867,5	-43258,1
Cypr	4961,7	2936,1	7474,1	13351,9	2512,4	10415,8
Dania	19062,6	10681,2	33417,1	31319,9	14354,5	20638,7
Estonia	2,2	3,5	21813,9	33222,3	21811,8	33218,8
Finlandia	107273,9	113682,2	78729,7	104386,5	-28544,2	-9295,7
Francja	210918,4	217090,2	174683,8	899077,5	-36234,7	681987,2
Grecja	43127,0	52422,4	123593,9	167190,0	80466,9	114767,5
Hiszpania	130328,3	141731,2	72785,9	79420,2	-57542,4	-62311,0
Irlandia	34657,9	31305,5	18917,5	34977,6	-15740,4	3672,1
Litwa	55596,2	31861,5	91271,6	107063,2	35675,4	75201,8
Luksemburg	11,1	9,0	21888,6	3078,3	21877,5	3069,3
Łotwa	8984,7	5046,1	44133,6	38835,7	35148,9	33789,5
Malta	0,0	0,0	8098,8	761,7	8098,8	761,7
Niderlandy	47512,5	41943,3	229706,9	331164,3	182194,4	289220,9
Niemcy	316280,6	304594,6	314691,4	377027,5	-1589,2	72432,9
Portugalia	17712,3	24427,8	5365,8	4034,7	-12346,5	-20393,1
Republika Czeska	88562,4	85894,8	198172,5	333372,9	109610,1	247478,1
Rumunia	48241,6	65100,1	83546,8	145778,1	35305,2	80678,0
Słowacja	6014,4	11083,4	121631,1	139278,3	115616,7	128194,8
Słowenia	191,1	93,6	148143,1	217745,0	147952,0	217651,4
Szwecja	41980,7	20067,5	17485,5	30170,7	-24495,2	10103,1
Węgry	58339,8	43590,1	440063,7	588517,8	381723,8	544927,7
Wielka Brytania	145338,0	151519,6	211052,9	219566,7	65715,0	68047,1
Włochy	236885,0	212638,7	157321,3	734007,9	-79563,8	521369,2
Niewyszczególniony kraj UE ..	-	-	-	-	-	-
EFTA.....	4445,1	8723,1	11603,0	11555,8	7157,9	2832,7
Islandia	0,0	0,0	3461,0	3997,2	3461,0	3997,2
Liechtenstein	-	-	-	-	-	-
Norwegia	7,1	2,3	3089,1	2415,9	3082,0	2413,6
Szwajcaria	4438,0	8720,8	5052,9	5142,7	615,0	-3578,1
POZOSTAŁE	755928,8	1082251,0	745218,6	976381,5	-10710,2	-105869,5